

บทที่ 6

การสื่อสารเพื่อต่อรองและต่อสู้ทางความหมายของผู้หญิงร้องเพลงกลางคืน

กระบวนการกลายมาเป็นผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนนั้น อาจกล่าวได้ว่าผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนเหล่านี้ ล้วนแล้วแต่ต้องมีการสั่งสมทุนด้านต่าง ๆ ในการนำมาใช้เพื่อที่จะต่อรองและต่อสู้ทางความหมายกับสังคมในบริบทต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นกับบุคคลที่อยู่ในบริบทพื้นที่ในบ้าน คือ ครอบครัว หรือกับบุคคลในบริบทพื้นที่นอกบ้าน คือ พื้นที่ “ผับ” กับทั้งนายจ้าง เพื่อนร่วมวงดนตรี และผู้มาใช้บริการ (แขกที่มาเที่ยว) ทั้งนี้จากบทที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่สังกัดค่ายเพลงและผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่ไม่สังกัดค่ายเพลงนั้น พวกเธอทั้ง 2 คน ล้วนแล้วแต่ต้องมีทุนด้านต่าง ๆ ที่สั่งสมมาในช่วงชีวิตต่าง ๆ ที่ผ่านมาของพวกเธอ และทุนเหล่านี้ก็จะส่งผลถึงผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนในด้านต่าง ๆ เช่น การได้มาซึ่งการงานอาชีพ รายได้ และการต่อรองทางความหมายถึงการมองอาชีพร้องเพลงของพวกเธอจากบุคคลรอบข้าง โดยทุนด้านต่าง ๆ ที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนนำมาใช้นั้นไม่ว่าจะเป็น 1. ทุนวัฒนธรรม ซึ่งปรากฏออกมาในรูปแบบของความรู้ความสามารถ ทางด้านการร้องเพลงและด้านการเล่นดนตรี 2. ทุนสัญลักษณ์ หมายถึง ชื่อเสียงจากการเป็นนักร้องที่สังกัดค่ายเพลงในอุตสาหกรรมดนตรีและชื่อเสียงที่เป็นที่รู้จักกันในสังคมนักร้องนักดนตรีกลางคืนและแขกที่มาเที่ยวในฐานะนักร้องกลางคืนซึ่งทำงานมาเป็นระยะเวลานานพอสมควร 3. ทุนสังคมหรือเครือข่ายทุนนี้ คือการที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนได้รู้จักกับผู้คนที่อยู่ในแวดวงสังคมดนตรีกลางคืนด้วยกัน และ 4. ทุนเศรษฐกิจ คือ ทุนที่ปรากฏออกมาหลังจากการที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนได้นำทุนทั้ง 3 จากข้างต้นมาต่อรองในระหว่างการทำงานและนำมาสู่การจ้างงานและรายได้ที่เพิ่มขึ้น ดังจะนำเสนอเป็นตารางที่สรุปการเปรียบเทียบระหว่างผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่สังกัดค่ายเพลงและผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่ไม่สังกัดค่ายเพลง ดังนี้

ตารางที่ 6.1

ตารางสรุปการเปรียบเทียบระหว่าง “ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่สังกัดค่ายเพลง
และผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่ไม่สังกัดค่ายเพลง” กับการใช้ทุน
ในด้านต่าง ๆ นำมาสู่การต่อรองกับบุคคล
ในพื้นที่บริบทที่ใกล้เคียง

บุคคลในพื้นที่ต่าง ๆ ที่ แวดล้อมตัวผู้หญิงร้องเพลง กลางคืน	น้องเร : ผู้หญิงร้องเพลง กลางคืนที่สังกัดค่ายเพลง	น้องเ็น : ผู้หญิงร้องเพลง กลางคืนที่ไม่สังกัดค่ายเพลง
บุคคลที่อยู่ในพื้นที่ในบ้าน คือ ครอบครัว	1. ทนวัฒนธรรม คือ การที่ น้องเรามีความสามารถใน ด้านการร้องเพลง 2. ทนสัญลักษณ์ คือ การที่ น้องเรได้ชนะการประกวดร้อง เพลงในเวทีต่าง ๆ เช่นแฟนต้า ยุวทูต และจากการที่ได้เป็น นักร้องที่สังกัดค่ายเพลง 3. ทนสังคมหรือเครือข่าย คือ การที่เราให้มีได้รู้จักกับเพื่อน ร่วมวงดนตรี จึงทำให้แม่รู้สึก สบายที่ลูกของตนทำงาน ร่วมกับคนที่แม่เห็นว่าไว้ใจได้ 4. ทนเศรษฐกิจ คือจาก ประสบการณ์ในการที่น้องเร ได้ทำงานในวงดนตรีลูกทุ่ง ของลุง ซึ่งนำมาในรูปแบบ ของรายได้ และการที่เรา สามารถหาเงินใช้ตัวเอง ตั้งแต่อยู่ชั้นม.4	1. ทนวัฒนธรรม คือการที่ น้องเรามีความสามารถใน ด้านการร้องเพลงและการ เล่นดนตรีได้หลาย ๆ เครื่อง ดนตรี เช่น อีเล คโทน กีตาร์ เป็นต้น 2. ทนสังคมหรือเครือข่าย คือ การที่เราให้มีได้รู้จักกับเพื่อน ร่วมวงดนตรี จึงทำให้แม่รู้สึก สบายที่ลูกของตนทำงาน ร่วมกับคนที่แม่เห็นว่าไว้ใจ ได้ 3. ทนเศรษฐกิจคือการที่น้อง เ็นสามารถเปลี่ยนการเล่น ดนตรีมาทำให้เกิดวงดนตรี ของทางครอบครัวได้ และ นำมาซึ่งรายได้แก่ทาง ครอบครัว

ตารางที่ 6.1 (ต่อ)

บุคคลในพื้นที่ต่าง ๆ ที่ แวดล้อมตัวผู้หญิงร้อง เพลงกลางคืน	น้องเร : ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่ สังกัดค่ายเพลง	น้องเิน : ผู้หญิงร้องเพลง กลางคืนที่ไม่สังกัดค่ายเพลง
บุคคลที่อยู่ในพื้นที่นอก บ้าน คือ นายจ้าง	1. ทุณวัณธรรม คือความรู้ ความสามารถในการร้องเพลง 2. ทุณสัญลักษณ์ คือ จากการที่ ผู้จัดการร้านWine Bridge เข้า มาติดต่อน้องเรให้มาทำงานที่ ร้านด้วยตัวของตัวเอง 3. ทุณสังคมหรือเครือข่าย คือการที่ มีรุ่นพี่ทั้งวงบูโดกันและโก๊ มิสเตอร์แซกแมน แนะนำกับ เจ้าของร้านให้รู้จักวงน้องเรและ นำมาสู่การจ้างงานและการมี แฟนคลับเป็นของตัวเองทำให้ ร้านมั่นใจได้ว่าถ้าหากจ้างวง น้องเรก็จะมีแฟนคลับมาที่ร้าน เป็นประจำอย่างแน่นอน 4. ทุณเศรษฐกิจ คือ การต่อรองเรื่อง ค่าจ้าง	1. ทุณวัณธรรม คือความรู้ ความสามารถในการร้อง เพลง 2. ทุณสังคมหรือเครือข่าย คือการมี แฟนคลับเป็นของตัวเองทำให้ ร้านมั่นใจได้ว่าถ้าหากจ้างวง น้องเิน ก็จะมีแฟนคลับมาที่ ร้านเป็นประจำอย่างแน่นอน 3. ทุณเศรษฐกิจ คือ การต่อรอง ราคาค่าจ้าง

ตารางที่ 6.1 (ต่อ)

บุคคลในพื้นที่ต่าง ๆ ที่ แวดล้อมตัวผู้หญิงร้อง เพลงกลางคืน	น้องเร : ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่ สังกัดค่ายเพลง	น้องเิน : ผู้หญิงร้องเพลง กลางคืนที่ไม่สังกัดค่ายเพลง
บุคคลที่อยู่ในพื้นที่นอก บ้าน คือ เพื่อนร่วมวง ดนตรี	1. ทุณวัณธรรม คือ ความสามารถ ในด้านการร้องเพลง 2. ทุณสัญลักษณ์ คือ ในกรณีที่ น้องเรได้ร่วมงานกับวงดนตรีวง ใหม่ การที่น้องเรเป็นนักร้องที่ สังกัดค่ายเพลงทำให้มีผลต่อ การจ้างงานตามร้านต่างๆ สิ่งนี้ นำมาสู่งานให้แก่เพื่อนร่วมวง ดนตรีวงใหม่เช่นกัน	1. ทุณวัณธรรม คือความสามารถ ในด้านการร้องเพลง ที่เพื่อน ร่วมวงยอมรับในตัวของน้องเิน อย่างเห็นได้ชัด จากช่วงที่น้อง เินลาออกจากวง และเมื่อ ต้องการกลับมาทำงานอีกครั้ง หนึ่งเพื่อนร่วมวงดนตรียอมที่จะ ให้นักร้องหญิงคนใหม่ออกจาก วงไปเพราะต้องการให้น้องเิน กลับมาทำงานเหมือนเดิม
บุคคลที่อยู่ในพื้นที่นอก บ้าน คือ ผู้มาใช้บริการ (แขกที่มาเที่ยว)	1. ทุณวัณธรรม คือความสามารถ ในด้านการร้องเพลง 2. ทุณสัญลักษณ์ คือ การที่น้องเร ได้กลายเป็นนักร้องที่สังกัดค่าย เพลง สิ่งนี้ช่วยให้แขกที่มาเที่ยว มองน้องเรไปในทางการให้ เกียรติในฐานะนักร้อง -ศิลปิน และในด้านการแต่งกายเสื้อผ้าที่ น้องเรสวมใส่ ทำให้แขกที่มา เที่ยวไม่ได้มองน้องเรในด้าน สรีระหรือการโชว์เรือนร่างแต่ อย่างใด	1. ทุณวัณธรรม คือความสามารถ ในด้านการร้องเพลง 2. ทุณสัญลักษณ์ คือในด้านการ แต่งกายเสื้อผ้าที่น้องเินสวม ใส่ ทำให้แขกที่มาเที่ยวไม่ได้ มองน้องเินไปในด้านสรีระหรือ การโชว์เรือนร่างแต่อย่างใด

ในส่วนของบทที่ 6 นี้ ผู้วิจัยจะขอกล่าวถึง เรื่องของการสื่อสารที่ผู้หญิงร้องเพลง กลางคีนนำมาใช้ทั้งในการต่อรองและต่อสู้ทางความหมายกับบุคคลที่อยู่ในบริบทพื้นที่ที่ใกล้เคียง ซึ่งผู้วิจัยจะนำข้อมูลมาเสนอโดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ผู้หญิงร้องเพลงกลางคีนในนิยามความหมายของสังคม (คนนอก)
2. ผู้หญิงร้องเพลงกลางคีนในนิยามความหมายของตนเอง (คนใน)
3. ประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคีนต่อรองและต่อสู้ทางความหมายกับบุคคลต่าง ๆ ที่อยู่ในพื้นที่ในบ้านคือ ครอบครัว และบุคคลที่อยู่ในพื้นที่นอกบ้าน คือ นายจ้าง เพื่อนร่วมวงดนตรี และผู้ที่ใช้บริการ (แขกที่มาเที่ยว) โดยแบ่งประเด็นที่ศึกษาออกเป็น
 - 3.1 ความหมายที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคีนต่อรองและต่อสู้
 - 3.2 กลยุทธ์การสื่อสารที่ใช้ในการต่อรองและต่อสู้ความหมาย
 - 3.3 ผลที่ตามมาของบุคคลแต่ละกลุ่มที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคีนได้เข้าไปต่อรองและต่อสู้ความหมาย

ผู้หญิงร้องเพลงกลางคีนในนิยามความหมายของสังคม (คนนอก)

ในส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์กระบวนการนิยามความหมายหรือให้ความหมายถึงผู้หญิงร้องเพลงกลางคีน ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่าสังคมหรือบุคคลรอบข้างต่างมีสายตาในการมองหรือมีส่วนกำหนดนิยามความหมายของผู้หญิงร้องเพลงกลางคีนเหล่านี้ โดยผู้วิจัยพบว่าคนในบางกลุ่มในสังคมมีการมองผู้หญิงร้องเพลงกลางคีน ออกไปในลักษณะของภาพเชิงลบหรือมีการมองผู้หญิงร้องเพลงกลางคีนแบบภาพเหมารวม (stereotype) ไปในทิศทางของ “ผู้หญิงไม่ดี” ในที่นี้หมายถึง การให้ความหมายจากมุมมองของบุคคลบางกลุ่มหรือบางคนที่จะไม่ได้เข้ามาสัมผัสประสบการณ์ตรงในการอยู่ในพื้นที่ “ผับ” คือ มิได้มีกิจกรรมยามว่างโดยการ “เที่ยวกลางคีน” หรือมิได้ทำงานอยู่ในบริบทพื้นที่ผับแห่งนี้ หรือแม้แต่ในกรณีที่บุคคลเหล่านั้นอาจจะทำงานหรือเข้ามาใช้บริการในพื้นที่ผับแห่งนี้ แต่พวกเขาเหล่านั้นก็ยังคงมีมุมมองถึงผู้หญิงร้องเพลงกลางคีนไปในเชิงลบ อาจเพราะการที่สังคมไทยมีชุดมายาคติที่ติดตัวเอาไว้ให้กับสังคม ซึ่งหนึ่งในมายาคตินั้นก็คือ เรื่องของการนิยามความหมายถึงพื้นที่และเวลากลางคีนให้กับผู้หญิง เช่นว่าพวกเธอไม่ควรจะอยู่ใน “พื้นที่นอกบ้านในเวลากลางคีน” จากสิ่งเหล่านี้ผู้วิจัยจึงได้นำนิยามความหมายที่บุคคลบางกลุ่มในสังคมได้นิยามความหมายถึงด้านต่าง ๆ ดังนี้ ความเป็นหญิงเวลากลางคีน พื้นที่ และการทำงาน ดังจะนำเสนอในลำดับต่อไป

1. ความเป็นหญิง: เรื่องเพศ/เป้าสายตาของผู้ชาย

จากการลงพื้นที่สนามในงานศึกษาของผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยทราบว่าในบางครั้งผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนได้ถูกเบียดขับให้กลายเป็น “วัตถุทางเพศ” หรือเป็นเป้าสายตาของผู้ชายที่อยู่ในผ้า ซึ่งผู้วิจัยพบจากการได้สัมภาษณ์น้องเอก (ชื่อสมมติ เพราะต้องการปกปิดชื่อจริง) ซึ่งเป็นผู้ชายคนหนึ่งทำงานร้องเพลงกลางคืน ได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังถึงเรื่องที่น่ารำคาญใจในวงของตนเองถูกลวนลามจากแขกที่มาเที่ยว

คือเอกทำงานที่ร้านผับแถว ๆ เลียบทางด่วนเกษตร-นวมินทร์ เป็นร้านผับแบบวัยรุ่นนะพี่ แล้ววันนั้นนักร้องหญิงของที่วงก็มาร้องเพลงตามปกติ แต่พอหลังเลิกงานผู้จัดการร้านก็มาหา แล้วบอกว่ามีแขกอยากคุยด้วย น้องมันก็เดินไปหาแขกที่โต๊ะปรากฏว่าแขกชวนนั่งด้วย น้องเค้าก็ไม่ได้คิดอะไรก็นั่งด้วยแต่ปรากฏว่าคุยไปสักพักมันเริ่มมีลวนลามจับแขนบ้าง คือแบบปากว่ามือถึง ขนาดที่พอน้องเค้าลุกมันจับกันเลยพี่ พอเป็นแบบนี้ผู้จัดการร้านมันก็ไม่ทำอะไร น้องเค้าเลยมาบอกที่วงก็เลยลาออกดีกว่า เรามาทำงานไม่ได้มาเป็นแบบว่าผู้หญิงแบบว่านะพี่ (น้องเอก, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2552)

หรือจากเหตุการณ์ที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อในกรณีที่นักร้องผู้หญิงคนหนึ่งได้ถูกแขกผู้ชายชาวต่างชาติลวนลาม หลังจากที่เขาเดินลงมาจากเวทีร้องเพลงและมายังโต๊ะของแขกเพื่อมาร้องเพลงอวยพรวันเกิดแต่ปรากฏว่าแขกผู้ชายชาวเกาหลีคนดังกล่าวได้ลวนลามผู้หญิงร้องเพลงคนนี้ซึ่งในเวลาต่อมาเธอก็ได้เข้าแจ้งความกับตำรวจ

เมื่อเวลา 01.30 น. วันที่ 6 ก.ย. พ.ศ. ๖๕๖๖ ท้องนาเพียง พนักงานสอบสวน สภ.ต.พญา ได้รับแจ้งเหตุนักท่องเที่ยวชาวเกาหลี กระทำอนาจาร นักร้องหญิงภายในสถานบันเทิง สตาร์ไดซ์ผับ ตั้งอยู่ริมถนนพญา-นาเกลือ หมู่ 6 ต.นาเกลือ อ.บางละมุง จ.ชลบุรี จึงรีบไปตรวจสอบพร้อมกำลังตำรวจอีกจำนวนหนึ่งเดินทางไปสอบสวนด้านหน้าสถานบันเทิง พบ น.ส.มนต์ชะตา แป้นแก้ว อายุ 32 ปี อยู่บ้านเลขที่ 8/97 หมู่ 6 ต.นาเกลือ อ.บางละมุง จ.ชลบุรี อาชีพนักร้องประจำสถานบันเทิงดังกล่าว ยื่นร้องให้ขอความช่วยเหลืออยู่ประตูทางเข้าพร้อมกับเพื่อน ๆ และพนักงานจำนวนหนึ่ง น.ส.มนต์ชะตา ให้การว่า หลังร้องเพลงบนเวทีจนจบปรากฏว่าได้มีลูกค้าเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวชายชาวเกาหลี ซึ่งมาดื่มเที่ยวเลี้ยงฉลองวันเกิดกัน ได้เรียกให้ตนลงมาจากเวทีเพื่อให้ร่วมร้องเพลงอวยพรวันเกิดให้ เมื่อตนลงมาจากเวทีมาร่วมร้องเพลง

อวยพรวัยเกิดจนจบเพลง จู๋ ๆ ชายชาวเกาหลี ซึ่งเป็นเจ้าของวันเกิด ซึ่งอยู่ในอาการเมามายได้ตรงเข้ามาใช้มืออ้อมโอบเอวและจับหน้าอกของตน 1 ครั้งโดยตนไม่ทันได้ระวังตัวต่อหน้าต่อตากลุ่มเพื่อน ๆ ทำให้ตนรู้สึกอับอาย ด้วยความโมโหที่ชายเกาหลีเจ้าของวันเกิดไม่ให้เกียรติ และยังตีหน้าซื่อไม่ยอมขอโทษ และแสดงท่าทางดูถูกผู้หญิงไทย ตนจึงรีบวิ่งหนีออกมาปรึกษาเพื่อนและแจ้งความให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมาช่วยเหลือจับกุมตัว ชายเกาหลีคนดังกล่าว ที่ยังดื่มเหล้าอยู่ภายในร้าน (นักร้องสาว ผับดังแจ้งถูกหนุ่มเกาหลีขี้เมาจับหน้าอก, 2551)

จากข้างต้นผู้วิจัยพบว่าสังคมยังคงมองหรือมีภาพของอาชีพร้องเพลงกลางคืนของผู้หญิงไปในทางแง่ลบหรือทางด้านของเรื่องเพศ ทำให้กลุ่มผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนยังคงตกเป็น “วัตถุทางเพศ” ของเพศชาย ทั้งจากการลวนลามทางกายและทางสายตา

2. เวลากลางคืน: อันตราย / ความไม่ปลอดภัย

การทำงานของผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนนั้น เป็นการทำงานที่กล่าวได้ว่าเสี่ยงต่อความไม่ปลอดภัย เพราะเรามักจะพบเห็นข่าวคราวทางหน้าหนังสือพิมพ์ หรือข่าวทางโทรทัศน์ ที่มักจะมีการเสนอข่าวคราวอาชญากรรมที่ผู้หญิงมักตกเป็นเหยื่อของผู้ชายทั้งในคดีการฉกชิงวิ่งราว คดีลวนลามทำอนาจาร หรือในกรณีที่ถูกข่มขืน ซึ่งคดีต่าง ๆ เหล่านี้ มักจะพบว่าเวลาที่เกิดเหตุ นั้นเป็นช่วงเวลากลางคืนเสียมากกว่าเวลากลางวัน ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่ไม่น่าแปลกใจมากนัก หากครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 คน และสังคมทั่วไปอาจจะมองว่าการทำงานของผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนนั้น เป็นงานที่อันตรายและไม่ปลอดภัย จากตัวอย่างคำสัมภาษณ์ของแม่น้องเอน (ผู้หญิงร้องเพลงที่ไม่สังกัดค่ายเพลง) ดังต่อไปนี้

คือเราห่วงเค้าทุกเรื่องเลย ยิ่งช่วงที่เค้ายังไม่ได้ออกรถก็ต้องโทรเช็คตลอด เช่น งาน เลิกปั๊บโทรเลย นั่งบนแท็กซี่ถึงไหนแล้ว ถึงปากซอยรึยังถึงหอรั้ง คือแม่ต้องนอนดีกับเค้าตลอดดี 1 ดี 2 คือ เค้าถึงเมื่อไหร่คุณแม่ถึงจะเข้านอน คือเช็คตลอด แต่ถึงทุกวันนี้ที่เค้ามียอดส่วนตัว เรายังโทรถามเหมือนเดิม ว่ากลับถึงบ้านหรือยัง เพราะเราเป็นห่วงเรื่องการเดินทางกลางค้ำกลางคืนของเขา (แม่น้องเอน, สัมภาษณ์ , 16 กุมภาพันธ์ 2552)

หรือในกรณีของแม่น้องเร (ผู้หญิงร้องเพลงที่สังกัดค่ายเพลง) ที่มีความคิดเห็นถึงเรื่องเวลากลางคืนว่าเป็นเวลาที่อันตรายรู้สึกถึงความไม่ปลอดภัยหากลูกของตนต้องออกไปทำงานนอกบ้านเพียงลำพัง

“ตอนที่เค้าต้องทำงานกลางคืน เรายังเป็นห่วงเค้านะ เพราะรู้สึกว่ามันอันตรายเป็นเด็กผู้หญิงด้วย บางทีเค้าไปร้องเพลงกลางคืนเราก็ก็นั่งเฝ้า ไปเป็นเพื่อนเค้า” (แม่น้องเร, สัมภาษณ์ 23 ม.ค. 2552)

3. พื้นที่ “ผับ”: ทำงานในแหล่งอโคจร/ มั่วสุม/ แหล่งมอมเมา

จากการที่ “ผับ” ได้ถูกสังคมให้ความหมายหรือนิยามถึงไปในทิศทางด้านลบ ไม่ว่าจะเป็นการนำเสนอข่าวการจับกุมวัยรุ่นที่เข้าไปใช้บริการในสถานบันเทิง คือผับ หรือการมั่วสุมเสพยาเสพติด ซึ่งปฏิเสธไม่ได้ว่าสถานที่แห่งนี้เป็นสถานที่แหล่งรวมของมึนเมานานาชนิด เช่น สุรา เบียร์ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชนิดต่าง ๆ บุหรี่ หรือบางครั้งก็พบว่าการเสพยาเสพติดในที่แห่งนั้น ดังนั้นหากผู้ใดที่ได้ย่างก้าวเข้าไปในสถานที่ผับแล้วนั้น อาจถูกสังคมมองหรือให้ค่าให้ความหมายว่าเป็นบุคคลที่ไม่ดี มีพฤติกรรมที่มั่วสุม หรือเป็นสถานที่ที่ใครหลายคนเรียกสั้นๆว่าเป็น “แหล่งอโคจร” ดังคำกล่าวที่ผู้วิจัยพบได้บ่อยครั้งจากสื่อใหม่หรืออินเทอร์เน็ตที่มักเรียกผับว่าเป็นสถานที่ “อโคจร” ดังคำกล่าวนี้

สำนักงานที่ผมทำงานอยู่... อยู่กลางแหล่งบันเทิงที่เรียกกันว่า RCA หลายๆ ท่านที่ผมรู้จักเรียกสถานที่นี้ว่าเป็นสถานที่ “อโคจร” กลางวันเป็นสำนักงาน กลางคืนเป็นแหล่งมั่วสุม (ก็เรียกได้) แม้ผมจะทำงานในสำนักงานนี้มาหลายปีแล้ว แต่ผมไม่เคยย่างเหยียบเข้าไปในสถานที่บันเทิงเหล่านั้น ขับรถผ่านก็ได้แต่ปลง อนิจจัง เสียดคนตรึมมันดังกระหึ่มจนกระจกรอดสะเทือน แต่มันก็ไม่เคยปลุกเร้าให้ผมย่างเหยียบเข้าไปในสถานที่เหล่านั้น ทั้งๆที่แค่ข้ามถนนไป ก็สามารถหาความสุขได้ (แบบที่โลก เขาเรียกกัน) แต่ความสุขของเราไม่ได้อยู่ที่ดนตรีจังหวะเร่ร่อน การดื่ม น้ำเมา เสพสิ่งเสพติด หรือการมั่วสุม ผมมองว่ามันเป็น “นรก” มากกว่า “สวรรค์”

และจากทั้งการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่มีฐานะเป็นผู้มาใช้บริการ (แขกที่มาเที่ยว) ผู้วิจัยพบว่าหนึ่งในจำนวนแขกผู้หญิงที่มาเที่ยวกลางคืนนั้น มีทั้งผู้ที่ยอมรับว่าตนเองมาเที่ยวกลางคืนตามปกติและบางคนก็ปฏิเสธว่าตนเองไม่ได้มาเที่ยวกลางคืน อาจเพราะการที่สังคมมีมายาคติที่ได้ติดตั้งความหมายของการเที่ยวกลางคืนของผู้หญิงว่าเป็น “สิ่งไม่ดี ผู้หญิงดี ๆ ไม่พึงกระทำและไม่พึงอยู่” ในสถานที่เช่นนี้ ดังนั้นจึงไม่ใช่เรื่องแปลกหากผู้หญิงที่มาเที่ยวกลางคืนบางคนจะปฏิเสธว่าตนไม่ได้มาเที่ยว หากแต่มาเป็นเพื่อนของเพื่อนเท่านั้น เพียงเพราะไม่ต้องการให้คนมองว่าตนเองเป็น “ผู้หญิงไม่ดี” ดังตัวอย่างของแขกผู้หญิงคนหนึ่งที่ถูกผู้วิจัยได้มีโอกาสสัมภาษณ์ ดังนี้

“ไม่ได้มาเที่ยว วันนี้แค่มีงานเลี้ยงของบริษัท แล้วเพื่อนมาดื่มกันต่อ แต่เรามานั่งรอด้านล่างเพราะไม่ชอบ ปกติไม่ใช่คนเที่ยวกลางคืน ไม่ดื่มด้วย” (แขกผู้หญิงที่มาเที่ยวกลางคืน, สัมภาษณ์, 30 มกราคม 2552)

ทั้งนี้ ในขณะที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์อยู่นั้น สิ่งที่คุณวิจัยพบก็คือ กลิ่นของแอลกอฮอล์ที่ลอยออกมาจากปากพร้อมคำพูดของเธอและดวงตาที่แดงก่ำจากการผ่านการดื่มแอลกอฮอล์มาอย่างแน่นนอน ซึ่งสิ่งนี้อาจกล่าวได้ว่า ผู้หญิงไม่สามารถที่จะอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ได้อย่างที่เธอต้องการ หากแต่ผู้หญิงล้นแล้วแต่ได้ถูกจัดพื้นที่เอาไว้ให้พวกเธอหรือมีการควบคุมเงื่อนไขเรื่องพื้นที่แก่ผู้หญิงโดยระบบปิตาธิปไตยซึ่งสามารถยังคงพบเห็นได้ในบางส่วนของสังคมไทย

4. การทำงานร้องเพลง: งานไม่มั่นคง

กล่าวได้ว่าการทำงานร้องเพลงกลางคืนของผู้หญิงนั้น เป็นงานที่ทำแบบรายวัน ในที่นี้หมายถึง การทำงานร้องเพลงกลางคืนของผู้หญิงนั้น จะได้รับค่าจ้างจากการทำงานร้องเพลงกลางคืนเป็นรายวัน คือ เมื่อร้องเพลงในวันนั้น ๆ เสร็จก็จะมารับเงินค่าจ้างของวันนั้น ๆ จากทางร้าน ซึ่งหากมองถึงความมั่นคงในเรื่องของสวัสดิการที่จะได้รับอย่างเช่น งานบริษัทหรืองานราชการแล้วนั้น งานร้องเพลงกลางคืนนั้นก็เปรียบได้กับรับจ้างรายวันทั่ว ๆ ไปที่ไม่ได้มีสวัสดิการ เช่นการรักษาโรคหรือการขอลาหยุดแต่ยังคงรับผิดชอบตามปกติ ดังนั้นสิ่งเหล่านี้ทำให้บุคคลที่อยู่ในพื้นที่ในบ้าน อย่างเช่น ครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างจึงมองว่าการงานร้องเพลงอาชีพนี้เป็นงานที่ไม่มั่นคง หากมีอายุที่เพิ่มมากขึ้นแล้วนั้นก็เลยไม่สามารถทำงานด้านนี้ได้ จากคำกล่าวของแม่น้องเร (ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่สังกัดค่ายเพลง) ดังนี้

อาชีพร้องเพลงเป็นอาชีพเสริมมากกว่า คือเพราะถ้าเราอายุมากขึ้น ก็อาจจะหันมาเป็นฝ่ายสนับสนุนคนรุ่นหลังต่อไปดีกว่า เช่น สอนร้องเพลง เพราะถ้าจะยึดอาชีพนี้เป็นอาชีพหลักคงทำไม่ได้ เพราะอายุมากแล้วก็ต้องหาอาชีพอื่น ๆ มาทำเป็นเรื่องเป็นราว อย่างถ้าเค้าไปมีครอบครัวก็ต้องหันเหไปทำงานอาชีพอื่น ๆ (แม่น้องเร, สัมภาษณ์, 23 มกราคม 2552)

ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนในนิยามความหมายของตนเอง (คนใน)

ในส่วนนี้จะกล่าวถึงการที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืน นิยามความหมายถึงอาชีพของตนเองซึ่งกล่าวได้ว่าผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนนั้น เธอได้นิยามความหมายถึงอาชีพร้องเพลง

กลางคืนของตนเอง ทั้งเหมือนและแตกต่างจากการที่สังคม (คนนอก) ได้ให้นิยามถึงความหมายต่าง ๆ ที่เรื่อนำมาใช้ในการต่อรองกับบุคคลในสังคมความหมาย ดังนี้

1. ความเป็นหญิง: ผู้หญิงสามารถที่จะเข้ามามีอำนาจในพื้นที่แห่งนี้ได้เช่นกัน

จากข้างต้นพบว่าในขณะที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนนั้น ต้องตกเป็น “วัตถุทางเพศ” ทั้งจากการนำเสนอข่าวการที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนถูกลวนลามหรือจากการที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์นักร้องผู้ชายที่มีเพื่อนหญิงที่ร้องเพลงถูกลวนลาม แต่เมื่อผู้วิจัยได้มีโอกาสสัมภาษณ์น้องเรผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่สังกัดค่ายเพลง ทำให้ผู้วิจัยพบว่า น้องเรนั้นก็มีกรยอมรับว่าการทำงานของตนเองนั้น ต้องทำงานอยู่ในสถานที่ที่มีเพศชายเข้ามาใช้บริการ ดังนั้นหากพื้นที่ผับนี้มีเพียงแต่เพศชายทั้งหมด ก็กล่าวได้ว่าสถานที่แห่งนี้จะไม่ดึงดูดใจให้ผู้ชายเข้ามาใช้บริการในสถานที่แห่งนี้เลย แต่ถ้าหากผับมีการเล่นดนตรีหรือร้องเพลงโดยนักร้องผู้หญิง สิ่งนี้สามารถที่จะทำให้พื้นที่ผับแห่งนี้ ดูน่าสนใจและน่าเข้ามาใช้บริการมากขึ้นก็ได้ ดังคำกล่าวของน้องเรผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่สังกัดค่ายเพลง ดังนี้

“อาชีพร้องเพลงก็เป็น 1 ในหลาย ๆ อาชีพ แล้วก็อยากจะบอกว่ามันไม่ใช่เรื่องแปลกที่ผู้หญิงจะก้าวเข้ามาทำงานกลางคืน คือเรว่าดีออกนะที่มีผู้หญิงมาร้องเพลง มาเล่นดนตรีตอนกลางคืน ไม่งั้น ให้อ้อ...น่าเบื่อตายเลยมีแต่ผู้ชายล้วน ใช่มั้ยพี่” (น้องเร, สัมภาษณ์, 20 มกราคม 2552)

จากคำสัมภาษณ์ข้างต้นทำให้ผู้วิจัยได้ทราบว่ากลุ่มตัวอย่างคือน้องเรกนิยามความหมาย ความเป็นหญิงที่ใช้ในการทำงานร้องเพลง ทั้งนี้พื้นที่ผับแห่งนี้ก็เป็นพื้นที่การสื่อสารของการร้องเพลงกลางคืนและก็เป็น “พื้นที่ของผู้หญิง” ด้วยเช่นกัน ดังนั้นเรกล่าวว่ามันไม่ใช่เรื่องแปลกตรงไหน นั่นหมายความว่า ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนนั้น ยอมรับถึงงานของตนเองว่าอาจเป็นงานเรื่องเพศ หากแต่มิได้หมายความว่าไปในการนำเรือนร่างมาขายหรือมาเป็น “วัตถุทางเพศ” แต่อย่างไรและก็ได้ปฏิเสธถึงเรื่องของการที่จะตกเป็น “เป้าสายตา” ของผู้ชาย เพราะพวกเขายอมรับอย่างเป็นนัยอยู่แล้วว่าผู้ชายที่มาเที่ยวกลางคืนย่อมต้องสนใจมองผู้หญิงร้องเพลงมากกว่าผู้ชายร้องเพลง ซึ่งเป็นเพศเดียวกันอยู่แล้ว ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่างานร้องเพลงเป็นงานของเพศหญิงที่ใช้ความเป็นหญิงในการทำงานนี้

2. เวลากลางคืน: เปิดโอกาสให้ผู้หญิงมีประสบการณ์แบบใหม่

เนื่องจากผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 คน คือน้องเรผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่สังกัดค่ายเพลงและน้องเอนผู้หญิงร้องเพลงที่ไม่สังกัดค่ายเพลงนั้น ต่างตระหนักถึงเรื่องของความปลอดภัยในการที่พวกเขาต้องทำงานในเวลากลางคืน หรืออาจเป็นเพราะการที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนทั้ง 2 คน มีมายาคติซึ่งถูกปลูกฝังเอาไว้ภายในจิตสำนึก (internalized) ของพวกเขา ถึงเรื่องของอันตรายในเวลากลางคืน ดังนั้นผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนเหล่านี้จึงต้องมีการระมัดระวังตนเอง โดยพบได้จากการที่ทั้งน้องเรและน้องเอนนั้น ได้ให้เพื่อนร่วมวงดนตรีขับรถส่วนตัวหรือนั่งรถแท็กซี่มาส่งถึงบ้าน เหตุเพราะการที่ต้องทำงานร้องเพลงกลางคืนนั้น เวลาที่เลิกงานจะเป็นเวลาที่ค่อนข้างดึกมาก ดังนั้นผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนจึงได้ให้เพื่อนร่วมวงดนตรีมาส่งในระยะเริ่มแรกที่ทำงาน เพราะหลังจากทำงานไปได้ระยะหนึ่ง กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 คนของผู้วิจัยต่างซื้อรถยนต์ส่วนตัวเพื่อนำมาใช้ในการเดินทางมาทำงานและถึงจะต้องกลับบ้านในเวลาที่ดีดื่นแค่ไหน พวกเขาจะรู้สึกว่ามันปลอดภัยมากกว่าการที่ต้องนั่งรถแท็กซี่กลับเพียงลำพัง

ในขณะเดียวกันเวลากลางคืนก็เป็นเวลาที่ผู้หญิงสามารถที่จะออกมามีประสบการณ์แบบใหม่ให้แก่ตัวพวกเขาเอง ยกตัวอย่างเช่น การที่กลุ่มตัวอย่างของผู้วิจัยคือ น้องเอนผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่ไม่สังกัดค่ายเพลง ตัดสินใจเข้ามาทำงานร้องเพลงกลางคืนในครั้งแรกนั้น เพราะการที่น้องเอนต้องการที่จะมีประสบการณ์ที่แปลกใหม่แตกต่างจากการที่เคยร้องเพลงกับครอบครัว มาเป็นการร้องเพลงกลางคืน ซึ่งสิ่งนี้กล่าวได้ว่า ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนก้าวออกมาจากบ้านในเวลากลางคืนนั้น อาจถือได้ว่าเธอได้ก้าวเข้ามาสู่ประตูแห่งประสบการณ์ใหม่ๆ ที่ต่างออกไปจากเวลากลางวันก็ว่าได้

3. พื้นที่ “ผับ”: เป็นพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงเข้าไปช่วงชิงการนิยามความหมายกับบุคคลอื่นๆ

จากการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 คน ถึงความรู้สึกครั้งแรกหากพูดถึงสถานที่ทำงาน “ผับ” สิ่งหนึ่งที่ผู้วิจัยพบคือ ในขณะที่สื่อมวลชน เช่นละครโทรทัศน์หลังข่าว มีการสะท้อนภาพแง่มุมของผับไปทางด้านลบเสียส่วนใหญ่ เช่นการมั่วสุมเสพยาเสพติด การมีมาเฟียผู้มีอิทธิพล หรือสร้างให้ “ผับ” กลายเป็นพื้นที่ “อโคจร” ซึ่งภาพเหล่านี้ อาจทำให้เกิด “ภาพแบบเหมารวม” (stereotype) ให้กับคนทั่วไปในสังคมได้เข้าใจตามนั้นก็ว่าได้ แต่จากการสัมภาษณ์น้องเรผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่สังกัดค่ายเพลงเธอกล่าวว่า

“เคยคิดว่าผับมันต้องเป็นอะไรที่น่ากลัว คือตอนเด็ก ๆ คิดว่ามันน่ากลัว เราดูในหนังสือมันดูแบบมีพวกมาเฟีย มียาเสพติดมีโน่นนี่ แบบรู้สึกถึงคำว่า “ผับ” ว่าจะแบบดูมั่วซุมหรือน่ากลัวแต่พอได้มาสัมผัสจริง ๆ แล้ว เรว่ากลางวันบางที่ที่น่ากลัวกว่าที่นี้อีกนะ” (น้องเร, สัมภาษณ์ , 23 มกราคม 2552)

แต่หากเมื่อบุคคลใดได้เข้ามาสัมผัสมาประสบการณตรง(direct experience) ภายในพื้นที่ผับแห่งนี้ อาจจะได้พบว่าจริง ๆ แล้ว พื้นที่แห่งนี้ก็เปรียบเสมือนพื้นที่ทำงานหรือพื้นที่ที่ใช้ในการพักผ่อนทั่ว ๆ ไป อาจจะแตกต่างกันเพียงแค่ช่วงเวลาซึ่งเป็นเวลากลางคืนเท่านั้น และการที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนทำงานในสถานที่ผับนี้ พวกเธอก็ไม่ได้คิดว่าตนเองจะต้องทำตัวไม่ดีอย่างที่สังคมให้ค่าไว้ การอยู่ในสถานที่นี้จะกลายเป็น “ผู้หญิงไม่ดี” แต่อย่างไร เพราะทุกอย่างล้วนแล้วแต่อยู่ที่ตนเองประพฤติตัวมากกว่าจะมาโทษสถานที่ที่พวกเธอต้องทำงาน ดังเช่นคำกล่าวของน้องเอนผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่ไม่ลังกัดย้ายเพลง

“บางคนอาจจะมองว่าอาชีพนี้น่าเกลียด ผับไม่ดีแต่เราไม่ได้มองอย่างนั้น เพราะเราอาจซึมซับมาตั้งแต่เด็ก เราเห็นนักร้องมาตั้งแต่เด็กที่บ้านเราทำวงดนตรี เราเลยรู้ว่านักร้องแบบไหนทำตัวดี แบบไหนทำตัวไม่ดี เราจึงเลือกที่จะทำตัวได้ เพราะว่าเราเห็นมาแล้วว่าเป็นยังไง” (น้องเอน, สัมภาษณ์, 20 มกราคม 2552)

ทั้งนี้อาจเพราะพื้นที่ “ผับ” เป็นพื้นที่ที่มีได้มีความหมายที่เฉพาะเจาะจง ว่าสถานที่แห่งนี้เป็นเช่นไร เหตุเพราะหากมีการถามว่าผับเป็นเช่นไร เหมาะกับคนประเภทไหน คำตอบที่ได้รับย่อมต่างกันเพราะหากถามบุคคลที่มีประสบการณ์หรือมีบริบทพื้นที่ที่แตกต่างกันย่อมมีความคิดเห็นที่ต่างกัน เช่นหากมีการถามกับบุคคลที่มาใช้บริการมาเที่ยวที่ผับหรือบุคคลที่ทำงานในบริบทพื้นที่ผับนี้ จะได้คำตอบซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะพูดตรงกันคือ ผับไม่ได้เป็นสถานที่ซึ่งไม่ดีหรืออย่างที่คนอื่นเรียกว่า “อโคจร” แต่ผับเป็นสถานที่เที่ยวที่ปลดปล่อย เป็นพื้นที่แห่งการพักผ่อนใช้เวลาว่าง(leisure) และเป็นพื้นที่ในการทำงานของคนกลุ่มต่าง ๆ เช่นเจ้าของร้านผับ พนักงานเสิร์ฟ ทำอาหารภายในผับ หรือนักร้องนักดนตรี ซึ่งล้วนแล้วแต่มีบริบทพื้นที่ในการทำงานในผับทั้งนั้น แต่หากถามคำถามเช่นนี้กับบุคคลที่ไม่ได้เข้ามาใช้บริการมาเที่ยวหรือไม่ได้ทำงานที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ผับแล้วนั้น อาจกล่าวได้ว่า บุคคลกลุ่มนี้ย่อมจะมองว่าผับเป็นสถานที่รวมอบายมุขต่าง ๆ เป็นสถานที่ “อโคจร” หรือเป็นสถานที่ที่ผู้หญิงไม่ควรเข้าไปเที่ยวหรือทำงานแต่อย่างไร เช่นหากถามในกลุ่มของผู้ถือศีล เข้าวัด สถานที่ผับนั้นจะกลายเป็น “นรก” บนโลกมนุษย์ในทางศาสนาก็ว่าได้ ดังนั้นพื้นที่ผับจึงเป็นพื้นที่ซึ่งกล่าวได้ว่า มีความคลุมเครือไม่มีเส้นแบ่งที่ชัดเจนทางการให้

ความหมาย เพราะฉะนั้น ฉบับจึงเป็นพื้นที่ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้เข้าไปช่วงชิงการนิยามความหมายกับคนกลุ่มอื่น ๆ ของสังคมได้

4. การทำงานร้องเพลง: โอกาสในการสะสมทุนของผู้หญิง

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างของผู้วิจัยทั้ง 2 ซึ่งมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในเรื่องนี้ กล่าวคือ น้องเรซึ่งเป็นผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่สังกัดค่ายเพลง กล่าวกับผู้วิจัยว่า โดยส่วนตัว น้องเรเห็นว่าการทำงานร้องเพลงกลางคืนของตัวเองนั้น เป็นงานที่มั่นคง เพราะเราได้พิสูจน์ให้เห็น โดยการที่เธอมีทั้งบ้านและรถเป็นของตนเอง ด้วยการใช้เงินที่มาจากอาชีพการเป็นนักร้องที่ออกอัลบั้มกับสังกัดค่ายเพลงและการเป็นนักร้องกลางคืน ซึ่งสิ่งนี้กล่าวได้ว่า เพราะการที่น้องเรมีการติดตั้งทุนสัญลักษณ์ จึงทำให้หลังจากที่กลับมาทำงานร้องเพลงกลางคืนอีกครั้งหนึ่ง น้องเรได้รับเงินที่เพิ่มมากขึ้นในฐานะของนักร้องที่สังกัดค่ายเพลง และการมีทุนสัญลักษณ์จึงทำให้น้องเรรู้สึกว่าการร้องเพลงของตนเองนั้นมั่นคง เพราะอย่างไรก็แล้วแต่หากเธอต้องไปหางานร้องเพลงตามร้านผับต่าง ๆ สิ่งหนึ่งที่เธอมีเหนือกว่าหรือมากกว่านักร้องผู้หญิงที่ไม่สังกัดค่ายเพลงคือ ความมีชื่อเสียงที่ทางร้านอยากจะอ้าแขนรับเข้าทำงานที่ร้านมากกว่าการจ้างนักร้องผู้หญิงที่ไม่สังกัดค่ายเพลงซึ่งไม่มีใครรู้จัก น้องเรกล่าวกับผู้วิจัย ดังนี้

เรามองว่างานร้องเพลงกลางคืนเป็นงานที่มั่นคงนะ จริง ๆ บางคนอาจจะคิดว่าไม่มั่นคง แต่ทุกวันนี้เรามีรถ แล้วก็มีบ้านเป็นของตัวเอง ไม่รู้จะเรียกว่า มั่นคงได้หรือเปล่า คือเรามองว่าถ้าเราขยันทำ รู้จักเก็บเงิน แล้วก็พยายามที่จะไม่หยุดอยู่กับที่ เราก็สามารถที่จะทำทุกอย่างให้เป็นเม็ดเงินได้หมดเลย แต่ถ้ามองในแง่ของการกู้ซื้อบ้าน อาชีพนักดนตรีอย่างเราก็ลำบากหน่อย แต่ถ้าเรามีการจัดการเงินที่ดี เราว่าเราก็สามารถทำงานนี้ได้อย่างมั่นคงนะพี่ (น้องเร, สัมภาษณ์, 19 พฤศจิกายน 2551)

จากข้างต้นที่น้องเรได้ให้สัมภาษณ์ในกรณีนี้ น้องเรคิดว่าการร้องเพลงกลางคืนนั้นมั่นคง เพราะการที่เธอมีทั้งบ้านและรถจากการทำงานอาชีพนี้ ดังนั้นกล่าวได้ว่า น้องเรมีความสามารถในการเวลากลางคืน พื้นที่ผับในการทำงานร้องเพลง และรวมทั้งการสะสมทุนด้านต่าง ๆ และนำสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มาสร้างเพื่อก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มและกลายมาเป็นทุนเศรษฐกิจนำรายได้มาสู่น้องเร

แต่ในขณะเดียวกันด้านน้องเอนผู้หญิงร้องเพลงที่ไม่สังกัดค่ายเพลง กล่าวว่าอาชีพร้องเพลงกลางคืนนี้ เป็นอาชีพที่ไม่มั่นคง เนื่องจากเอนมองว่าอาชีพร้องเพลงต้องขึ้นอยู่กับสภาวะของเศรษฐกิจ เพราะการจ้างงานร้องเพลงนั้นไม่ได้มีการเซ็นสัญญาในการทำงาน ดังนั้นทางร้านจึงมีสิทธิ์ที่จะให้งานดนตรีหรือนักร้องลดวันที่เล่นลงหรือให้เลิกเล่นดนตรีกับทางร้านได้โดยที่บางครั้ง

กับบอกล่วงหน้าไม่ถึงหนึ่งอาทิตย์ หรืออาจเพราะการที่น้องเอนไม่มีทุนสัญลักษณ์ในเรื่องของการเป็นนักร้องในสังกัดค่ายเพลง จึงทำให้เจ้าของร้านรู้สึกว่าการเอนไม่ได้มีความแตกต่างหากเทียบกับผู้หญิงที่ร้องเพลงกลางคืนและมีความสามารถอยู่ในระดับเดียวกัน จึงกล่าวได้ว่าน้องเอนมีคู่แข่งที่มากกว่าน้องเรซึ่งมีการติดตั้งความมีชื่อเสียงลงไปในตัวเอง โดยเอนกล่าวว่า

อาชีพร้องเพลงมันไม่มั่นคงนะพี่ คือ มันขึ้น-ลงพร้อมกับเศรษฐกิจ คือถ้าเศรษฐกิจดีก็มีร้านจ้างเยอะ และร้านก็จะยอมสู้ราคากับค่าตัวเรา เพราะลูกค้าก็เยอะด้วย หาร้านเล่นง่ายมากพี่ แต่ถ้าช่วงเศรษฐกิจไม่ดี คนก็มาเที่ยวน้อย ร้านเค้าก็อยากลดค่าตัวเราลง แล้วเราจะไปหาร้านขออดิชนก็ยาก เพราะที่ไหน ๆ ก็ไม่สู้กับค่าจ้างเรา (น้องเอน, สัมภาษณ์, 20 มกราคม 2552)

นอกจากนี้หากกล่าวถึงเรื่อง มายาคติในการทำงานของผู้หญิง ในที่นี้กล่าวได้ว่าอาชีพของผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนนั้นหากนำมาเทียบเคียงกับแบบฉบับของการประกอบอาชีพของสตรี (Career Pattern) (Donald, อ้างถึงใน นิติยา อัสวพงศ์พลกิจ , 2541, น. 22-23) ซึ่งสัมพันธ์กับแบบฉบับการประกอบอาชีพที่ไม่มั่นคง (Unstable Career Pattern) เพราะทั้งน้องเรและน้องเอนกลุ่มตัวอย่างของผู้วิจัยนั้น เริ่มทำงานร้องเพลงกลางคืนในระยะศึกษาเล่าเรียนและเมื่อจบการศึกษาแล้วก็ยังคงทำงานร้องเพลงกลางคืนอยู่ไปเรื่อย ๆ จนแต่งงาน ซึ่งส่วนใหญ่จะเลิกอาชีพนี้ไปทำหน้าที่แม่บ้านและอาจจะกลับมาทำงานแบบเดิมบ้างในบางครั้งคราว ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งสองถึงเรื่องของการทำงานร้องเพลงกลางคืนในอนาคตว่า หากกลุ่มตัวอย่างทั้งสองได้ แต่งงานมีครอบครัวไปแล้ว พวกเขายังคงจะทำงานร้องเพลงกลางคืนอยู่หรือไม่และคำตอบที่ผู้วิจัยพบ นั่นคือ การที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนได้ถูกติดตั้งมายาคติ ในเรื่องของการทำงานของผู้หญิง คือเมื่อผู้หญิงมีหน้าที่ซึ่งเพิ่มขึ้นหลังจากการแต่งงานนั่นคือ หน้าที่ของภรรยาและแม่ของลูก กล่าวคือทั้งน้องเรและน้องเอนมีการติดตั้งอุดมการณ์แบบแม่และเมีย (ideologies of motherhood and wifeliness) ซึ่งผู้หญิงต้องทั้งทำงานบ้าน ดูแลครอบครัว และสิ่งเหล่านี้อาจกล่าวได้ว่าทำให้เวลาว่างของผู้หญิงลดทอนลงหรือมีเวลาที่น้อยลง และบางครั้งอาจทำให้ต้องลาออกจากงานที่ทำเพื่อมาเป็นแม่บ้านอย่างเต็มตัว เช่นในกรณีที่น้องเรและน้องเอน ยกตัวอย่างถึงตนเอง

ก็มีคนพูดเหมือนกันว่า “อูย...ผู้หญิงเล่นดนตรีเดี่ยวพอแต่งงานมีผัวมีลูกมึงก็เลิกแล้ว” อะไรวะอย่างนี้ แต่สำหรับเรนะ รู้สึกว่าดนตรีมันเป็นชีวิตของเราเลยนะ คือผู้หญิงที่เค้าเล่นดนตรีพอแต่งงานไปแล้วเค้าต้องหยุดเนี่ย มันไม่ใช่อะไรวะหอก จะเป็นเพราะว่าหน้าที่ภาระเค้าเยอะขึ้น เค้าจะต้องดูแลลูกอะไรอย่างงี้ มันอาจจะตรง

นั้นมากกว่า แต่สำหรับเรนะเคยคุยกันในวงเนี่ยแหละ ว่าถ้าเราอายุมากขึ้น แก่ไปพอเรามีครอบครัว บางทีเราอาจจะไม่ต้องมาเล่น 5-6 วัน อะไรอย่างนี้ อาจจะมีสัก 1 หรือ 2 วันที่เรามา Joy กันมีที่หนึ่งที่แบบ เรากลับมาพบกันมาเล่นด้วยกัน แล้วเราอาจจะไปทำอย่างอื่นที่เกี่ยวกับดนตรีอะไรอย่างนี้ เพราะว่าเราเป็นภรรยาแล้วเราก็ต้องดูแล เราไม่สามารถแยกร่างได้ แต่ถามว่าใจมันก็ยังอยู่ตรงนี้อยู่แหละ คงไม่ทิ้งแต่อาจจะลดลง (น้องเร, สัมภาษณ์, 23 มกราคม 2552)

ในส่วนของเณ ก็คงทำงานร้องเพลงไปอีกไม่นานหรอก เพราะถ้าแต่งงานแล้วก็คงไม่ทำอาชีพนี้อีก คือเราอาจจะไปเปิดโรงเรียนสอนร้องเพลง ที่มันจะเป็นธุรกิจของครอบครัวซึ่งไม่ใช่ธุรกิจของเราเองคนเดียว หรืออาจจะเปิดผับของตัวเอง แล้วเราก็ร้องเพลงเองตอนหัวค่ำอะไรอย่างนี้ แต่จะให้มาตะลุยแบบอย่างนี้ก็คงไม่นานแล้วหรอก (น้องเณ, สัมภาษณ์, 20 มกราคม 2552)

แต่หากเมื่อเรื่องพื้นที่และเวลา เข้ามาเกี่ยวข้องกับเรื่องความสัมพันธ์เชิงอำนาจ (Power relations) ระหว่างหญิงและชาย ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนจึงได้ต่อรองและต่อสู้ในเรื่องของความเป็นหญิง เวลากลางคืน พื้นที่ “ผับ” และการทำงานร้องเพลง ซึ่งกล่าวได้ว่า หากนำทั้ง 4 เรื่องมารวมกัน คือผู้หญิงร้องเพลงใช้ความเป็นหญิงในการทำงานร้องเพลงซึ่งเป็นงานของเพศหญิงอย่างชอบธรรม ดังนั้น เมื่อต้องทำงานในสถานที่ซึ่งเรียกว่า “ผับ” ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นสถานที่เพื่อการทำงานของผู้หญิงร้องเพลงที่จะสร้างให้เกิดความชอบธรรมในการที่เธอต้องออกไปทำงานร้องเพลงในพื้นที่นอกบ้านและในเวลายามค่ำคืน

กล่าวโดยสรุปการเปรียบเทียบชุดคำนิยามความหมายของผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนของสังคม (คนนอก) และของตนเอง (คนใน) มีลักษณะดังนี้

1. “ความเป็นหญิง”: ด้อยอำนาจ VS มีอำนาจในการต่อรองในพื้นที่ผับ
2. “เวลากลางคืน”: เวลาอันตราย VS เวลาที่น่าถวิลหา
3. พื้นที่ “ผับ”: พื้นที่อโคจร VS พื้นที่พักผ่อน
4. “การทำงานร้องเพลง”: งานต่ำต้อย”เดินกินรำกิน” VS นำมาซึ่งทุนเศรษฐกิจ

กล่าวโดยสรุปได้ดังนี้ ในสถานที่ผับซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นพื้นที่ที่คลุมเครือไม่มีเส้นแบ่งหรือนิยามความหมายที่ชัดเจนทั้งในเรื่องของความเป็นหญิง เวลากลางคืน พื้นที่ผับ การทำงานร้องเพลง แต่หากนำสิ่งเหล่านี้มารวมกัน อาจพบความหมายที่ว่าความเป็นหญิงเป็นสิ่งที่จำเป็นในการทำงานด้านร้องเพลง ซึ่งสิ่งนี้สามารถที่จะเรียกแขกหรือลูกค้าที่เป็นผู้ชายให้เข้ามาดูเข้ามาฟังเพลงกับนักร้องผู้หญิงได้มากกว่านักร้องผู้ชาย และหากกล่าวถึงเวลากลางคืนสำหรับ

ผู้หญิง กล่าวได้ว่าเวลากลางคืนในพื้นที่อื่นๆอาจไม่ใช่เวลาสำหรับเพศหญิง หากแต่เมื่อเวลากลางคืนนำมารวมกับพื้นที่ผ้าและมีเรื่องของการทำงานร้องเพลงเข้ามาด้วยแล้วนั้น กล่าวได้ว่าพื้นที่ “ผ้า” อาจถูกเปลี่ยนนิยามความหมายไปจากเดิม โดยผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนกลุ่มที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจะมีการให้นิยามความหมายใหม่และนำความหมายนี้มาผสมใส่ให้กับพื้นที่ “ผ้า” ต่าง ๆ ที่พวกเธอทำงาน คือให้พื้นที่ “ผ้า” กลายเป็นพื้นที่ที่มีความชอบธรรม ในการผันเปลี่ยนพื้นที่นี้ให้เป็นทุนเศรษฐกิจสำหรับพวกเธอ

ตารางที่ 6.2

การเปรียบเทียบชุดค่านิยมความหมายของผู้หญิงร้องเพลงกลางคืน
ของสังคม (คนนอก) และของตนเอง (คนใน)

ความหมายต่าง ๆ ที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนใช้ต่อรองและต่อสู้กับบุคคลต่าง ๆ	ชุดค่านิยมความหมายของผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนของสังคม (คนนอก)	ชุดค่านิยมของความหมายของผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนของตนเอง (คนใน)	สรุปการต่อสู้/ปะทะกันระหว่างนิยามความหมายของผู้หญิงร้องเพลงกลางคืน
1. ความเป็นหญิง	- เรื่องเพศ/เป้าสายตาของผู้ชาย	- ผู้หญิงสามารถที่จะเข้ามามีอำนาจในพื้นที่แห่งนี้ได้เช่นกัน	- ด้อยอำนาจ VS มีอำนาจในการต่อรองในพื้นที่ผับ
2. เวลากลางคืน	- อันตราย / ความไม่ปลอดภัย	- เปิดโอกาสให้ผู้หญิงมีประสบการณ์แบบใหม่	- เวลาอันตราย VS เวลาที่น่าเพลิดเพลิน
3. พื้นที่	- ทำงานในแหล่งอโคจร/ มั่วสุม/ แหล่งมอมเมา	- เป็นพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงเข้าไปช่วงชิงการนิยามความหมายกับบุคคลอื่น ๆ	- พื้นที่อโคจร VS พื้นที่พักผ่อน
4. การทำงานร้องเพลง	- งานไม่มั่นคง	- โอกาสในการสะสมทุนของผู้หญิง	- งานต่ำต้อย”เดินกินรำกิ้น” VS นำมาซึ่งทุนเศรษฐกิจ

ประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนต่อรองและต่อสู้ทางความหมาย

ประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนต่อรองและต่อสู้ทางความหมายกับบุคคลต่าง ๆ ที่อยู่ในพื้นที่ในบ้านคือ ครอบครัว และบุคคลที่อยู่ในพื้นที่นอกบ้าน คือนายจ้าง เพื่อนร่วมวงดนตรี และผู้ที่มาใช้บริการ (แขกที่มาเที่ยว) โดยแบ่งประเด็นที่ศึกษาออกเป็น

1. ความหมายที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนต่อรองและต่อสู้
2. กลยุทธ์การสื่อสารที่ใช้ในการต่อรองและต่อสู้ความหมาย
3. ผลที่ตามมาของบุคคลแต่ละกลุ่มที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนได้เข้าไปต่อรองและ

ต่อสู้ความหมาย

1. การสื่อสารเพื่อต่อรองกับ “ครอบครัว”

ตารางที่ 6.3

ประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนต่อรองและต่อสู้
ทางความหมายกับครอบครัว

ประเด็นที่ต่อรอง	กลวิธีการสื่อสาร	ผลที่ตามมา
1. ประเด็นเรื่องความปลอดภัยกับเวลากลางคืน	- กลยุทธ์ในเรื่องของการปกปิดความเป็นจริงหรือการบิดเบือนความจริงกับผู้เป็นพ่อ - กลยุทธ์ที่ให้แม่ของตนเป็นสื่อบุคคล - การใช้เทคโนโลยีสื่อใหม่ คือ “โทรศัพท์มือถือ”	- แม่จะเป็นสื่อบุคคลคอยบอกกล่าวกับผู้เป็นพ่อถึงเรื่องงานร้องเพลงกลางคืน - แม่ยังคงใช้โทรศัพท์มือถือเพื่อการติดต่อว่าลูกของตนอยู่ที่ไหน คือต้องได้ยินกับหูของตัวเองเท่านั้น ถึงจะสบายใจ
2. ประเด็นเรื่องสถานที่ทำงาน “ผับ” กับพื้นที่นอกบ้าน	- การสื่อสารเพื่อต่อรองแบบ (face-to-face communication) - การได้เข้าไปสัมผัสกับประสบการณ์จริง (direct experience) - การที่แม่เป็นผู้นำทางความคิดเห็น (Opinion leader)	- ทำให้แม่ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นบุคคลที่อยู่ในพื้นที่บ้านได้เปิดโลกเข้ามาสู่พื้นที่สาธารณะ จึงทำให้เข้าใจว่า “ผับ” ไม่ได้เป็นอย่างที่ตนเองคิดหรือเห็นจากสื่อต่าง ๆ - เมื่อนำเรื่องต่าง ๆ ที่ตนเองคุยกับน้องเพื่อนไปเล่าให้ผู้เป็นพ่อฟัง

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างของผู้วิจัย คือ ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนนั้นทำให้ผู้วิจัยได้ทราบว่าการทำงานที่เธอออกมาสู่พื้นที่ภายนอกบ้านได้นั้น และพวกเธอสามารถที่จะใช้ชีวิตในการทำงานซึ่งโดดเด่นอยู่ในช่วงของเวลากลางคืนได้นั้น ด้านแรกที่ต้องทำการต่อรองและต่อสู้ นั่นคือ เงื่อนไขของทางครอบครัว โดยผู้วิจัยจะแบ่งออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ประเด็นเรื่องความปลอดภัยกับเวลากลางคืน

จากการเก็บข้อมูลพบว่า ในกรณีของผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนนั้น ครอบครัวมักหยิบยกประเด็นเรื่องความปลอดภัย หรืออันตรายในการที่จะต้องทำงานกลางคืนขึ้นมา เนื่องจากยังคงมีความเชื่อที่ว่ากลางคืนเป็นช่วงเวลาที่น่ากลัว และไม่ปลอดภัยกับผู้หญิง ดังนั้นหากผู้หญิงจะต้องออกไปทำงานร้องเพลงกลางคืนแล้วนั้น พวกเธอจึงต้องพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารมาใช้ในการต่อรองกับครอบครัว

กลยุทธ์ของน้องเร : ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่สังกัดค่ายเพลงนำมาใช้ต่อรองกับครอบครัว

กลยุทธ์ในการที่ให้แม่ของเธอได้รู้จักพี่ ๆ ในวงดนตรีซึ่งเป็นการใช้การสื่อสารแบบ “เห็นหน้าค่าตา” (face-to-face communication) ในการที่น้องเรจะต่อรองกับผู้เป็นแม่ในการออกไปทำงานนอกบ้านในเวลากลางคืน และที่สำคัญคือการที่มีพี่เอ (ชื่อสมมติของสมาชิกในวงน้องเร เพราะต้องการปกปิดชื่อของกลุ่มตัวอย่าง) มาอยู่ด้วยที่บ้าน ทำให้แม่ของน้องเรรู้สึกสบายใจในเวลาที่ลูกของตนต้องทำงานในเวลากลางคืน

ปฏิกิริยาของครอบครัว

ภายหลังจากที่มีพี่เอมาอยู่ด้วยที่บ้านกล่าวได้ว่า แม่ของน้องเรรู้สึกสบายใจมากขึ้น ในการที่น้องเรต้องออกจากบ้านในเวลาค่ำคืนเพื่อไปร้องเพลงเพียงลำพัง แต่เมื่อมีพี่เอมาอยู่ด้วยและด้วยอายุที่มากกว่าของพี่เอแม่ของน้องเรจึงรู้สึกหายห่วงเป็นอย่างยิ่งที่ลูกของตนจะเดินทางปลอดภัยเพราะมีเพื่อนไปทำงานด้วยกัน และมีพี่เอคอยดูแลในเรื่องอื่น ๆ อีกด้วย โดยแม่ของน้องเรกล่าวว่า

“ทำงานกลางคืนเราก็เป็นห่วง เราไม่มีรถแต่เอเค้ามี แล้วเค้าก็พกที่นี้กับเรา” (แม่ของเร, สัมภาษณ์ 23 มกราคม 2552)

กลยุทธ์ของน้องเอิน: ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่ไม่สังกัดค่ายเพลงนำมาใช้ต่อรองกับครอบครัว

กลยุทธ์แรกเป็นเรื่องของการปกปิดความเป็นจริงหรือการบิดเบือนความจริง ซึ่งพบจากกลุ่มตัวอย่างคือ น้องเอินผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่ไม่สังกัดค่ายเพลง โดยการที่น้องเอินได้ปกปิดผู้เป็นพ่อในเรื่องที่เธอต้องทำงานร้องเพลงกลางคืนแล้วต้องเลิกงานดึก ๆ ตื่น ๆ เธอจึงเลิกที่

จะปกปิดและบิดเบือนความเป็นจริง อาจกล่าวได้ว่าพ่อของน้องเอนั้น มีแนวคิดมายาคติเรื่องเวลากลางคืนและพื้นที่ในบ้านและนอกบ้าน และผู้วิจัยพบว่า มีเรื่องเพศภาวะ (gender) เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย กล่าวคือ ในสังคมที่มีลักษณะปิตาธิปไตย (Patriarchy) นั้น ซึ่งในที่นี้หมายถึงกรณีของครอบครัวน้องเอนซึ่งผู้เป็นพ่อจะเป็นหัวหน้าครอบครัวและเป็นใหญ่ในบ้าน ดังนั้น พ่อจึงอาจจะมีสิทธิหรือมีอำนาจในการที่จะสั่งหรืออนุญาตให้น้องเอนผู้เป็นลูกสาวทำงานหรืออยู่ในพื้นที่ที่พ่อเป็นผู้กำหนดหรืออนุญาตให้อยู่ สิ่งที่น่าทึ่งก็คือ การที่น้องเอนจะต้องปกปิดหรือปิดบังในเรื่องที่เธอทำงานร้องเพลงกลางคืน ดังจะพบได้ดังนี้

ช่วงแรก ๆ พ่อไม่รู้เลยตอนที่ร้องเพลงช่วงอยู่ปี 1-ปี 2 แต่พอปี 3-4 เริ่มให้พ่อรู้ว่าร้องเพลงนะแต่ไม่มีไรมาก ร้องหวั่นๆ ไม่ได้ร้องฉับ แต่เป็นการร้องตามโรงแรม เป็นไฮโซไฮมัย คือ คำอาจจะติดแบบคนโบราณที่คิดว่า “ฉับไม่ดี” อะไรแบบนี้ เราเลยบอกพ่อว่าเราร้องเพลงที่โรงแรม ไม่น่าเกลียดหรอก แต่พ่อเรียนจบปี่ปเรา แสดงเจตจำนงเลยว่าเราร้องฉับ แล้วก็ร้องดีไปด้วย (น้องเอน, สัมภาษณ์ , 20 มกราคม 2552)

แต่จากการที่น้องเอนปกปิดถึงเรื่องการร้องเพลงของตนเอง นั้นไม่ได้หมายความว่า จะไม่มีใครรับรู้ถึงเรื่องนี้เลย เพราะยังมีอีกคนหนึ่งที่น่า้องเอนพร้อมที่จะพูดคุยในทุกเรื่อง นั่นคือแม่ของน้องเอน เพราะ เอนจะคอยเล่าให้แม่ฟังอยู่เสมอถึงเรื่องงานร้องเพลงของตน ซึ่งกล่าวได้ว่าแม่น้องเอนรับรู้ทุกอย่าง เช่น น้องเอนร้องเพลงที่ไหน ร้านอะไร เวลาเท่าไร กลับบ้านยังไร และแม่ของน้องเอนจะนำไปเล่าไปถ่ายทอดให้พ่อของเธอฟังอีกครั้งหนึ่ง จากตรงนี้ก็กล่าวได้ว่าน้องเอนได้ใช้สื่อบุคคล นั่นคือ แม่ โดยการที่แม่จะเป็นผู้นำทางความคิดเห็น (Opinion leader) ในการที่จะบอกเล่าเรื่องต่าง ๆ ของน้องเอนให้แก่ผู้เป็นพ่อฟัง

ปฏิกิริยาของครอบครัว

กล่าวได้ว่าการที่น้องเอนเลือกที่จะปกปิดถึงเรื่องการร้องเพลงกับผู้เป็นพ่อ แต่สำหรับแม่แล้วนั้นเอนจะพูดคุยเล่าให้ฟังตลอดเวลาว่าเธอทำงานที่ไหน เลิกงานกี่โมง และสิ่งหนึ่งที่ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าถึงแม้แม่ของน้องเอนจะรับรู้ว่าคุณค่าของงานที่ร้านไหน เริ่มงานกี่โมงเลิกงานกี่โมงก็เชื่อว่าจะทำให้ผู้เป็นแม่หายห่วง ดังนั้น ปฏิกิริยาที่แม่ของน้องเอนมีต่อการที่น้องเอนต้องทำงานร้องเพลงกลางคืน ก็คือ การที่แม่ของน้องเอนยังคงคอยโทรศัพท์เช็คตลอดว่าคุณค่าของงานที่บ้านแล้วหรือยัง คือต้องได้ยินกับหูของตัวเองเท่านั้น แม่ของน้องเอนจึงจะรู้สึกสบายใจชนิดที่ว่าเมื่อลูกถึงบ้านแม่ถึงจะนอนหลับ

“คือเราห่วงเค้าทุกเรื่องเลย ยิ่งช่วงที่เค้ายังไม่ได้ออกรถก็ต้องโทรเช็คตลอด เช่น งานเลิกปั๊บโทรเลย นั่งบนแท็กซี่ถึงไหนแล้ว ถึงปากซอยยังถึงหรือยัง คือแม่ต้องนอนดึกกับเค้า ตลอดตี 1 ตี 2 คือเค้าถึงเมื่อไหร่คุณแม่ถึงจะเข้านอน คือเช็คตลอดเป็นห่วงเรื่องการเดินทาง” (แม่น้องเอน, สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2552)

1.2 ประเด็นเรื่องสถานที่ทำงาน “ผับ” กับพื้นที่นอกร้าน

พื้นที่ทำงานของกลุ่มตัวอย่างของผู้วิจัยนั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นแหล่งรวมของมีนเมา เช่น เหล้า เบียร์ แอลกอฮอล์ชนิดต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ทำให้ทั้งแม่ของน้องเอนและแม่ของน้องเอนรู้สึกไม่สบายใจที่ลูกของตนต้องทำงานอยู่ในสถานที่เช่นนี้ เหตุเพราะในการออกมาทำงานในพื้นที่นอกร้านนั้น กล่าวได้ว่ามาคาดติในเรื่องของพื้นที่ “ผับ” ซึ่งเป็นมาคาดติที่แม่ของน้องเอนได้ถูกติดตั้งให้เชื่อว่าผับนั้นเป็น “แหล่งอโคจร” คือมีทั้งยาเสพติด แอลกอฮอล์ชนิดต่าง ๆ และผู้หญิงเป็นแหล่งมั่วสุมของเหล่าวัยรุ่น

กลยุทธ์ของน้องเอน : ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่สังกัดค่ายเพลงนำมาใช้ต่อรองกับครอบครัว

ดังนั้นน้องเอนจึงใช้การสื่อสารเพื่อต่อรองกับผู้เป็นแม่ โดยการที่น้องเอนได้ให้แม่ของตนเองตามไปยังร้านผับต่าง ๆ ที่ตนทำงานนั้นก็เป็นการสร้างประสบการณ์ตรง (direct experience) ให้กับผู้เป็นแม่ทำให้ได้ทราบได้รับรู้ว่าลูกของตนเองทำงานเป็นอย่างไร ในสถานที่เช่นไร และการสื่อสารเพื่อการต่อรองในรูปแบบหนึ่งคือ การที่ให้แม่ได้รู้จักเพื่อนร่วมงานโดยการที่ให้เจอกันที่ผับที่ตนเองทำงาน หรือการที่ให้เพื่อนร่วมงานมาที่บ้านโดยมารับไปทำงานและในกรณีของน้องเอนเพื่อนร่วมงานในวงอีกคนก็พักอาศัยอยู่กับบ้านของน้องเอนอีกด้วย ดังนั้นในการออกไปทำงานน้องเอนจะมีเพื่อนออกไปด้วยทุกครั้ง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นการใช้การสื่อสารเพื่อต่อรองแบบเห็นหน้าค่าตา(face-to-face communication) โดยใช้เป็นเครื่องยืนยันว่าการที่เธอทำงานร้องเพลงกลางคืนนั้นไม่ได้เป็นเรื่องที่ไม่ดีหรืออันตรายตรงไหน ซึ่งเมื่อผู้เป็นแม่ทั้งสองคนได้ไปเห็นแล้วก็ต่างยอมรับว่าการได้ไปเห็นทำให้ตนสบายใจมากขึ้น

ปฏิกิริยาของครอบครัว

ภายหลังจากการที่แม่น้องเอนได้ไปดูไปรู้ไปเห็นในสถานที่ทำงานของน้องเอนแล้วนั้น ทำให้แม่ของน้องเอนรู้สึกสบายใจที่ลูกของตนเองได้ทำงานในร้านที่ดี ๆ และมีเพื่อนร่วมงานที่ดีด้วยเช่นกันทำให้ในช่วงหลัง ๆ แม่ของน้องเอนไม่ได้ตามไปดูที่ร้านผับอย่างเช่นเดิม

บางที่เค้าไปร้องเพลงที่ร้าน Yes indeed นะเราก็ไป ผู้ปกครองคนอื่นก็ไปกันทุกคนเลย พอเราไปที่ทำงานเค้าไปเห็นแล้วเราก็สบายใจทางร้านเค้าก็ดี ผู้ปกครองที่ไปด้วยเค้าก็ดี เมื่อก่อนจะเป็นห่วงไปนั่งเฝ้า พอเริ่มโตก็มีเฒ่า (ชื่อสมมติของ

สมาชิกในวงน้องเรา เพราะต้องการปกปิดชื่อของกลุ่มตัวอย่าง) ดูแลเราก็สบายใจ เค้าทำงานด้วยเรียนด้วยมานานแล้ว (แม่น้องเร, สัมภาษณ์ , 23 มกราคม 2552)

กลยุทธ์ของน้องเอน : ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่ไม่สังกัดค่ายเพลงนำมาใช้ต่อรองกับครอบครัว

ในส่วนของกรณีแม่น้องเอนซึ่งมีการรับรู้ความหมายเรื่องของพื้นที่ “ผับ” ว่าเป็นพื้นที่แหล่งรวมของไม่ดีต่าง ๆ จึงทำให้แม่ของน้องเอนเป็นห่วงน้องเอนหากจะต้องทำงานในสถานที่เช่นนี้

“เราห่วงเค้าในเรื่องของคนที่จะเข้ามา เพื่อนฝูงหรือของที่ไม่ดีในผับ อย่างพวกของมีเงินมา ยาอะไรพวกนี้ เพราะเรารู้เลยว่าในผับมันต้องมีทุกอย่าง เราก็กลัวว่าเค้าจะถูกชักชวนได้” (แม่น้องเอน, สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2552)

ดังนั้นน้องเอนจึงนำการสื่อสารมาใช้ โดยการที่ใช้การสื่อสารตั้งแต่การบอกเล่าว่าสถานที่ทำงานตนเองเป็นอย่างไร ไปจนถึงการที่ให้แม่ได้รู้จักกับเพื่อนร่วมวงดนตรีซึ่งเป็นการสื่อสารแบบเห็นหน้าค่าตา(face-to-face communication) และการที่ให้แม่ของตนเองไปมีประสบการณ์โดยตรงด้วยการที่พาแม่ไปดูตนเองร้องเพลงถึงสถานที่ทำงานว่าเป็นอย่างไ

ปฏิกิริยาของครอบครัว

ภายหลังจากที่แม่ของน้องเอนได้ไปดูน้องเอนทำงานแล้ว ทำให้ได้เข้าใจว่าสถานที่เอนทำงานไม่ได้เป็นอย่างที่สังคมได้ติดตังมายาคติโดยการเสนอภาพมั่วสุมหรือภาพที่มีทิศทางไปในแง่ลบกับผับ ดังนั้นเมื่อแม่น้องเอนได้เข้าไปมีประสบการณ์โดยตรง (direct experience) จึงทำให้แม่เข้าใจและแม่ก็ได้กลายเป็นสื่อบุคคลเป็นกระบอกเสียงที่คอยบอกเพื่อนบ้านว่าลูกตนเองทำงานอย่างไร สถานที่ทำงานเป็นอย่างไร เพราะตนเองได้ไปสัมผัสมีประสบการณ์โดยตรงมาแล้ว

คุณแม่ก็ได้ไปเห็นมาแล้ว มันก็ไม่มีอะไรเสียหายนะ และอาชีพนี้ก็คือ มาทำงานร้องเพลงแล้วก็กลับบ้าน คือแม่ไปสัมผัสมาแล้วมันไม่มีอะไรน่าเสียหายเลย แต่ถ้าคนไม่ได้ไปเห็นไปรู้ ยิ่งหากเป็นแบบหัวโบราณหน่อยก็อาจจะคิดว่า เป็นภาพอย่างอื่น เช่น เป็นแบบคาเฟ่ ร้องตามห้องอาหาร แต่พอเราไปมาแล้วเราก็พยายามมาแก้ข่าวกับแถวบ้าน คือแถวบ้านเค้ารู้ว่าเอนร้องเพลง เค้าก็มีแบบมาถามว่า “นี่ยังงี้ให้ลูกเป็นนักร้อง” เราก็บอกเค้าว่ามันไม่ใช่หนังร้องแบบนั้น (แม่น้องเอน, สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2552)

และอีกหนึ่งกลยุทธ์ของผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนทั้ง 2 คนนั่นคือ หากกล่าวถึง การที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนจะสามารถออกไปทำงานร้องเพลงได้ พวกเธอจะต้องมีการนำทุน วัฒนธรรมในด้านความรู้ความสามารถในการร้องเพลงนำมาต่อรองกับทางครอบครัว ว่าตนเองมี ความสามารถในการร้องเพลง เป็นที่ยอมรับจากสังคมโดยการใช้การประกวดในเวทีต่าง ๆ มาเป็น เครื่องยืนยัน และจากความสามารถนี้เองที่ทำให้เกิดมูลค่าแลกเปลี่ยนมาเป็นทุนเศรษฐกิจส่งผล มาในรูปแบบของรายได้ที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนได้รับ และสิ่งนี้เองที่จะทำให้ครอบครัวมองการ ทำงานร้องเพลงไปในแง่ดีและเป็นเรื่องที่น่าภาคภูมิใจในตัวของผู้ร้องเพลงเองที่สามารถหาเงินมาใช้ เองได้และบางครั้งก็สามารถนำมาช่วยเหลือจุนเจือครอบครัวได้เช่นกัน ตัวอย่างจากบทสัมภาษณ์ แม่ของน้องเอนที่ว่า

“แม้ว่าเค้าก็ไม่ได้ทำให้แม่ผิดหวังนะ คือเค้าสามารถทำงานช่วยเหลือตัวเองได้ ซึ่งมาเปรียบเทียบกับลูกคนอื่น ถึงจะจบวิศวะมาเค้าก็ยังไม่มียานทำเลย เมื่อเทียบกับลูกเรา” (แม่น้องเอน, สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2552)

และหลังจากที่แม่เคยมีประสบการณ์ตรง (direct experience) ในการตามน้อง เอนไปยังที่ทำงานทำให้แม่กลายเป็น “สื่อบุคคล” เพราะแม่จะนำเรื่องของน้องเอนไปเล่าให้กับ เพื่อนบ้านฟังว่าลูกตนเองนั้น ทำงานอะไรและสถานที่แห่งนั้น เป็นอย่างไรบ้าง

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า การที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนสามารถใช้ชีวิตออกมา โดดเล่นในเวลากลางคืนได้นั้น พวกเธอต่างต้องทำการต่อรองกับด้านแรกเสียก่อนว่าจะเห็นด้วย หรือไม่ เพื่อเป็นความสบายใจในการทำงานก็ว่าได้ และด้านแรกที่ว่านั่นคือ ด้านของครอบครัว และภายหลังที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืน ทั้งน้องเอนและน้องเอนได้ให้แม่ตามไปผับต่าง ๆ ที่ตนร้อง เพลงอยู่นั้น ถือได้ว่าเป็นการต่อรองที่ถือว่าได้ผลเหตุเพราะ ในกรณีของแม่น้องเอนเมื่อได้ไปดูไปรู้ไป เห็นทำให้สบายใจมากขึ้นประกอบกับการที่มีเพื่อนร่วมวงอยู่บ้านเดียวกันกับน้องเอนจึงทำให้แม่ น้องเอนรู้สึกหายห่วงและในช่วงหลังก็ไม่ได้ติดตามไปที่ร้านอีก เช่นเดียวกับแม่น้องเอน ที่รู้สึกไว้ใจ และสบายใจที่ได้ไปดูไปรู้ไปเห็นถึงผับต่าง ๆ เหล่านั้น ทำให้ในช่วงหลังแม่ของน้องเอนก็ไม่ได้ตาม ไปที่ร้านเช่นกัน แต่ก็เชื่อว่าพลอยไปเสียทีเดียวหากแต่ได้นำเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่มาใช้ แทนการไปนั่งเฝ้า นั่นคือ การใช้โทรศัพท์ในการสื่อสารกับน้องเอน

ดังนั้น กล่าวได้ว่าผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนจำเป็นต้องแสวงหากกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อ นำมาใช้ในการสื่อสารต่อรองกับทางครอบครัว ซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในพื้นที่ในบ้าน และกลยุทธ์ที่ ผู้วิจัยพบก็คือ ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนใช้ในการต่อรองกับครอบครัวซึ่งมีทั้ง การปกปิดความจริง บางอย่างกับผู้เป็นพ่อ การให้แม่ไปดูไปรู้ไปเห็นไปมีประสบการณ์โดยตรงกับชีวิตการทำงานร้อง

เพลง การให้ครอบครัวทำความรู้จักกับเพื่อนร่วมงาน โดยให้เพื่อนมาให้ทางครอบครัวเห็นหน้าค่าตา (face-to-face communication) การใช้ทุนวัฒนธรรมด้านความสามารถในการร้องเพลงทำให้เกิดมูลค่าแลกเปลี่ยนเป็นทุนเศรษฐกิจ และการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่คือ การใช้โทรศัพท์มือถือในการเป็นสื่อที่จะติดต่อกับทางครอบครัวได้ตลอดเวลา และสิ่งหนึ่งในกลยุทธ์ของผู้หญิงร้องเพลงกลางคีนนำมาใช้กับครอบครัวในการที่ให้ครอบครัว ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นคนที่อยู่ในพื้นที่ในบ้านหรือพื้นที่ส่วนตัวนั้นได้ ออกไปสัมผัสกับสถานที่ที่ซึ่งผู้หญิงร้องเพลงกลางคีนทำงาน นั่นคือผับ ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นพื้นที่นอกบ้านหรือสาธารณะ ดังนั้นการที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคีนได้ให้ครอบครัวไปรู้ไปเห็นที่ทำงานนั้น จึงเป็นการขยายเส้นขอบฟ้าทางความคิดและกล่าวได้ว่าประสบการณ์ตรง (direct experience) เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่ง ที่ใช้ในกรณีที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคีนจะต้องหยิบยกนำมาใช้ในการสื่อสารเพื่อต่อรองกับครอบครัวของพวกเขาถึงเรื่องการออกไปทำงานร้องเพลงกลางคีน

2. การสื่อสารเพื่อต่อรองกับ “นายจ้างหรือเจ้าของผับ”

ตารางที่ 6.4

ประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคีนต่อรองและต่อสู้ทาง
ความหมายกับนายจ้าง

ประเด็นที่ต่อรอง	กลวิธีการสื่อสาร	ผลที่ตามมา
2.1 ประเด็นเรื่องค่าจ้าง	- กลยุทธ์ที่ใช้คือการนำทุนด้านต่าง ๆ ที่สั่งสมนำมาใช้ คือ ทุนวัฒนธรรม ทุนสัญลักษณ์ - กลยุทธ์การสั่งสมทุนวัฒนธรรมด้านการสื่อสาร	- ราคาค่าจ้างที่เพิ่มมากขึ้นและการต่อรองในการที่จะเลือกเล่นที่ร้านแห่งนี้หรือไม่อย่างไร

จากการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์นายจ้างหรือเจ้าของผับ Saxophone Pub & Restaurant Pub และ Wine Bridge ทำให้ผู้วิจัยพบว่าอำนาจในการต่อรองของผู้หญิงร้องเพลงกลางคีนทั้ง 2 แบบ คือผู้หญิงร้องเพลงกลางคีนที่สังกัดค่ายเพลงและผู้หญิงร้องเพลงกลางคีนที่ไม่สังกัดค่าย

เพลงนั้น มีอำนาจในการต่อรองกับนายจ้างที่ต่างกัน ซึ่งพบว่าปัจจัยในเรื่องของการตั้งสมมุติฐานนั้น มีผลเป็นอย่างยิ่งในการที่จะทำการสื่อสารเพื่อต่อรองกับนายจ้าง ซึ่งกล่าวได้ดังนี้

2.1 ประเด็นเรื่องค่าจ้าง

ผู้ที่กลุ่มตัวอย่างของผู้วิจัยทั้งสองคนทำงาน มี 2 ร้าน คือร้านแรกผับ Saxophone Pub & Restaurant และร้านแห่งที่สอง คือผับ Wine Bridge ซึ่งผับทั้งสองนี้กล่าวได้ว่า นายจ้างหรือเจ้าของผับ ให้ความสำคัญในเรื่องของวงดนตรีที่จะมาเล่นภายในร้านเป็นอย่างมาก และกล่าวได้ว่าเจ้าของร้านหรือนายจ้างนั้น เปรียบได้กับเจ้าของปัจจัยการผลิต เพราะมีอำนาจในการที่จะเป็นคนที่คัดและเลือกวงดนตรี นักร้องมาทำงานที่ร้านของตน รวมถึงกำหนดอัตราค่าจ้างนักร้องนักดนตรีภายในผับ หรือบางครั้งหากเกิดการจ้างงานแล้วและวงดนตรีนั้น ๆ ไม่สามารถสร้างความประทับใจให้แก่เจ้าของร้านหรือแขกในร้านได้ อาจด้วยฝีมือหรือการเอนเตอร์เทนที่ไม่ดี นายจ้างก็สามารถที่จะให้วงดนตรีหรือนักร้องเหล่านั้น ออกจากทางร้านได้อย่างไม่มีเงื่อนไขใด ๆ ดังนั้นสิ่งที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืน คือทั้งน้องเรและน้องเอน นำมาต่อรองเพื่อที่จะได้เข้ามาเล่นดนตรีในร้านเหล่านี้คือ

กลยุทธ์ทั้งของน้องเรและน้องเอน ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนนำมาใช้ต่อรองกับนายจ้าง

กลยุทธ์ที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนนำมาใช้ในการนำต่อรองกับเจ้าของร้านคือ ทุนด้านต่าง ๆ ที่พวกเธอสั่งสมมา ดังนี้

1) ทุนวัฒนธรรม ในแง่ของความรู้ความสามารถที่ตนเองมีในด้านการร้องเพลง นำมาใช้ในการต่อรองกับเจ้าของผับ เพื่อที่เจ้าของผับจะได้เห็นความสามารถและจะนำมาสู่การจ้างงานเกิดขึ้น

2) ทุนสัญลักษณ์ ที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่สังกัดค่ายเพลงนำมาใช้ในการที่จะต่อรองกับนายจ้างหรือเจ้าของผับ เพราะหากมีแค่ทุนวัฒนธรรมเพียงอย่างเดียวก็อาจกล่าวได้ว่าไม่เพียงพอ หากมองในแง่มุมมองของคู่แข่งที่เพิ่มมากขึ้นในยุคสมัยนี้ คือในปัจจุบันผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่ไม่สังกัดค่ายเพลงมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น โดยสังเกตได้จากอัตราของผู้หญิงที่เรียนสาขาวิชาเอกดนตรีที่เพิ่มขึ้นในสถานศึกษาต่าง ๆ ดังนั้นหากมีทุนสัญลักษณ์ในการเป็นนักร้องที่สังกัดค่ายเพลงติดตัวมาด้วย จะทำให้การต่อรองกับเจ้าของผับนั้น มีลักษณะที่พิเศษมากกว่าผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่ไม่สังกัดค่ายเพลง เหตุเพราะการที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่สังกัดค่ายเพลงนั้น ได้มาร้องเพลงภายในร้านนั้น ๆ ก็เท่ากับว่าร้านผับแห่งนี้ได้มีการติดตั้งทุนสัญลักษณ์ในแง่ของการเป็นร้านนักร้อง-ศิลปินไปด้วยเช่นกัน ยกตัวอย่าง จากร้าน Saxophone Pub & Restaurant ซึ่งมีนักดนตรีส่วนใหญ่เป็นศิลปินมาเล่นดนตรีประจำกับทางผับแห่งนี้ ดังนั้นแขกที่มาเที่ยวร้านแห่ง

นี่จึงเท่ากับว่าได้มาดุนักร้อง -ศิลปินแสดงคอนเสิร์ตแบบย่อม ๆ ก็ว่าได้ และหากทางร้านจะคิดราคาเครื่องดื่มหรืออาหารที่แพงสักหน่อย นักเที่ยวก็คงปฏิเสธไม่ได้ว่าทำไมฉบับแห่งนี้จึงแพงกว่าที่อื่น โดยเหตุผลก็เพราะทางร้านต้องจ้างศิลปินไม่ใช่พนักงานทั่วไป เมื่อเป็นเช่นนี้ ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนจึงได้นำทุนสัญลักษณ์มาใช้ในการต่อรองกับเจ้าของผับ เพื่อนำไปสู่รูปแบบของผลตอบแทนหรือการเพิ่มมูลค่าของทุนเศรษฐกิจ นั่นคือจำนวนรายได้ที่จะเพิ่มมากขึ้น

ในกรณีของน้องเร่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่สังกัดค่ายเพลง กล่าวได้ว่า การที่น้องเร่มีอำนาจในการต่อรองกับนายจ้างหรือเจ้าของร้าน ในกรณีของเวลาและการทำงาน ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์พี่จู้ (ผู้จัดการร้าน Wine Bridge) พบว่าพี่จู้ ซึ่งเป็นผู้จัดการร้านและมีหน้าที่ในการคัดเลือกวงดนตรีที่จะเล่นภายในร้าน ได้เคยติดต่อน้องเร่ให้มาเล่นดนตรีที่ร้านของตนด้วยตัวเอง คือ

ช่วงนั้นพี่อยากได้วงดนตรีที่เป็นหญิงล้วน และพอลงใครหลายคนก็มีคนแนะนำวงน้องเร่มา แล้วพี่ก็ไปนั่งดูวงดนตรีของเค้าที่เล่นอยู่ที่ผับแซกโซโฟน (Saxophone Pub & Restaurant) ก็ชอบวงเค้า พอหลังจากที่วงน้องเร่เล่นดนตรีเสร็จ พี่ก็เข้าไปคุยกะเค้าไปถามเค้าว่าจะมาเล่นกับทางร้านเร้ามั้ย (พี่จู้, สัมภาษณ์ 21 กุมภาพันธ์ 2552)

จากข้างต้นทำให้ผู้วิจัยทราบว่า น้องเร่มีอำนาจค่อนข้างมากในการใช้การสื่อสารเพื่อต่อรองกับนายจ้าง เพราะทางร้านเป็นผู้ติดต่อน้องเร่และวงดนตรีของเธอให้ไปเล่นยังร้านของพี่จู้ ซึ่งจากจุดนี้ผู้วิจัยเห็นว่าน้องเร่สามารถที่จะต่อรองกับเจ้าของร้านได้ถึงในระดับที่ว่าอยากจะไปเล่นให้กับทางร้านหรือไม่ และถ้าไปทำงานด้วยแล้วนั้น จะมีการจ่ายค่าจ้างอย่างไร สามารถจะเลือกวันที่จะเล่นดนตรีได้ตรงกันหรือไม่ สิ่งเหล่านี้กล่าวได้ว่า มีเพียงผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่สังกัดค่ายเพลงเท่านั้นที่จะได้รับการติดต่อจากเจ้าของผับโดยตรง เพื่อขอให้วงดนตรีเหล่านี้มาเล่นให้แก่อร้านของตน แต่สำหรับผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่ไม่สังกัดค่ายเพลงนั้น พวกเขาจะต้องเป็นผู้ที่จะติดต่อขออดิชนกับทางร้านเองและไม่แน่ว่าทางร้านอาจจะปฏิเสธไม่รับวงดนตรีของพวกเขาเข้าทำงานก็เป็นได้

ปฏิกิริยาของนายจ้างหรือเจ้าของผับ

สิ่งหนึ่งที่พบหลังจากการที่น้องเร่ได้เปลี่ยนสถานภาพจากผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่ไม่สังกัดค่ายเพลง มาเป็นผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่สังกัดค่ายเพลง ทำให้ทราบว่าสิ่งหนึ่งที่เพิ่มมากขึ้น นั่นคือ รายได้

หลังจากออกเทปก็ได้เะขึ้น แต่จริง ๆ ตอนแรกที่เริ่มเล่นเคยได้อยู่ร้านหนึ่งเล่นได้ประมาณชั่วโมงละ 90 บาท ไม่ถึงร้อย ก็แบบช้า ๆ อะไรอย่างนี้ พอหลังจากนั้นพี่โก้ (Mr.Saxman) เคาก็แนะนำให้มาเล่นที่ร้าน Yes indeed ก็ตกใจมาก ได้ขึ้นมาเป็น 700 บาท คือ ตกใจสุด ๆ โอ้โหแบบใช้ไม่หมดอะอาทิตย์หนึ่ง ตอนนี้ราคาอยู่ที่ประมาณเฉลี่ยต่อคนนะ ก็ประมาณ 1,500-1,600 บาทต่อชั่วโมง ถ้ารวมทั้งวงก็ประมาณ 8,000 – 10,000 บาท (น้องเร, สัมภาษณ์, 19 พฤศจิกายน 2551)

จากข้างต้นกล่าวได้ว่าการที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนนั้น ได้ออกมาทำงานในพื้นที่นอกบ้านและเป็นสถานที่ของผู้ชาย ดังนั้นพวกเขาก็จำเป็นต้องติดตั้งต้นทุนวัฒนธรรม คือ ความรู้ความสามารถและทุนสัญลักษณ์ คือความมีชื่อเสียง เพื่อที่จะได้นำมาต่อรองกับนายจ้างหรือเจ้าของผับที่ตนต้องทำงาน กล่าวได้ว่าการต่อรองสิ่งเหล่านี้ผลสุดท้ายที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนจะได้รับ นั่นคือ ทุนเศรษฐกิจที่จะเพิ่มมากขึ้นนั่นเอง

อีกสิ่งหนึ่งที่ผู้วิจัยพบนั่นคือ หากจะกล่าวถึงนายจ้างหรือเจ้าของร้านซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตคือ การเป็นนายจ้าง จ่ายค่าจ้างนั้น มีหน้าที่ในการที่จะเลือกวงดนตรีให้เข้ามาเล่นหรือจะให้ทางวงดนตรีเลือกเล่นดนตรีภายในร้านของตนเองได้ หากตนเองเห็นว่าวงดนตรีวงนั้น ๆ ไม่สามารถที่จะทำให้แขกภายในร้านเกิดความรู้สึกพอใจหรืออาจเรียกตามภาษาแบบเจ้าของร้านว่าสามารถทำให้ “แขกติด” ได้หรือเปล่า คือมีแขกมาเพื่อที่จะดูวงดนตรีวงนี้หรือมาเพื่อที่จะฟังนักร้องคนนี้เป็นพิเศษหรือเปล่า เพราะถ้าหากวงดนตรีหรือผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนไม่สามารถที่จะทำให้แขกติด หรือไม่สามารถที่จะทำรายได้ให้แก่ทางผับได้ ซึ่งเมื่อถูกนำมาเปรียบเทียบกับวงอื่น ๆ ภายในร้าน บางครั้งเจ้าของร้านอาจจะขอให้ทางวงดนตรีวงดังกล่าวลาออกเพื่อที่ทางร้านจะหาวงใหม่มาแทน อย่างที่พี่จุ๊ (ผู้จัดการร้าน Wine Bridge) กล่าวว่า วงที่เล็กเล่นกับทางร้านนี้เพราะอะไร

ด้วยพื้นที่แหละ คือบางครั้งเราพยายามให้เค้า (วงดนตรี) เล่นแล้วแต่เล่นไม่ดี เราพยายามฟัง พยายามช่วย แบบเรา push เค้า แต่ก็ยังไม่ได้ ก็ต้องบอกให้เค้าหยุดหรือ แบบอยู่กันมาเดือนหนึ่งก็แล้วยังไม่มีการพัฒนา หรืออะไรที่มันเดิม ๆ ก็ยังเหมือนเดิม เพลงเดิมๆอะไรยังงี้ ก็ต้องบอกเค้าให้หยุด เล่นไม่ดีเลยก็ต้องหยุด (พี่จุ๊, ผู้จัดการร้าน Wine Bridge, สัมภาษณ์ 21 กุมภาพันธ์ 2552)

เช่นเดียวกันกับร้าน Saxophone Pub & Restaurant ที่มองว่าหากวงดนตรีไม่สามารถที่จะทำให้ “แขกติด” เป็นลูกค้าประจำวงดนตรี ประจำร้านได้ ก็ต้องมีการพิจารณาให้ออก เพราะหากดูจากรายได้และจำนวนแขกที่ลดลงทางร้านก็ต้องมีการหาวงดนตรีวงอื่นมาแทนที่

คือก่อนหน้านี้จะเอวงน้องเรมาเล่นประจำกับทางร้านเรา ในวันเสาร์เราก็จะมีวงดนตรีวงอื่นมาเล่น เค้าเล่นได้แค่ 2-3 เดือน เราก็ต้องเปลี่ยนไปเรื่อย เพราะว่าลูกค้ามาแล้วไม่นั่งยาว คือกินเชิคบิล ๆ ออกไปเรื่อย ๆ คือบางคืนวันเสาร์คนไม่เยอะนะ ทำให้เราต้องเอวงน้องเรมาลงเป็นวงประจำเพราะลูกค้าถามหาวงเค้า (พีหนึ่ง, ผู้จัดการร้าน Saxophone Pub & Restaurant, สัมภาษณ์ 21 มกราคม 2552)

กลยุทธ์ที่ผู้หึงร้องเพลงกลางคีนนำมาใช้ต่อรองกับนายจ้าง

ในกรณีที่เจ้าของร้านเป็นผู้ควบคุมปัจจัยการผลิต ในที่นี้คือเจ้าของร้านมีหน้าที่เป็นผู้จ้างงาน จึงมีสิทธิ์ที่จะจ้างหรือไม่จ้างวงดนตรี วงใดวงหนึ่งก็ได้ ทำให้ผู้หึงร้องเพลงกลางคีนต้องนำกลยุทธ์การสังสมทุนวัฒนธรรมด้านการสื่อสารมาใช้ในการในการทำให้แขกติด โดยการเอนเตอร์เทนลูกค้ามาใช้ในการต่อรองกับนายจ้าง หมายถึง หากผู้หึงร้องเพลงกลางคีนสามารถจะร้องเพลงและเอนเตอร์เทนให้ความสนุกสนานแก่แขกภายในผับได้ จนเกิดมีกลุ่มแฟนคลับหรือที่เรียกว่า “แขกติด” ได้

ปฏิกิริยาของนายจ้างหรือเจ้าของผับ

หากผู้หึงร้องเพลงกลางคีนสามารถที่จะทำให้ลูกค้าภายในร้านรู้สึกชื่นชอบเป็นแฟนคลับหรือการทำให้แขกติดวงดนตรีของตน ผลตอบรับที่จะได้จากเจ้าของผับนั้นคือการจ้างงาน ที่ต่อเนื่องโดยไม่มี การให้ออกแต่อย่างใด (ในที่นี้จะขออธิบายว่า ผับวัยรุ่นทั่วไปนั้น มีการจ้างวงดนตรีให้เล่นประจำกับทางร้าน โดยส่วนใหญ่แล้วจะไม่มี การทำสัญญาจ้าง ดังนั้นหากผลงานการร้องเพลงเล่นดนตรีไม่เป็นไปตามที่เจ้าของผับต้องการ ก็จะให้วงดนตรีวงนั้น ๆ เลิกเล่นกับทางร้านได้อย่างง่ายดาย) และสามารถที่จะเปลี่ยนให้วงดนตรีนั้น ๆ กลายเป็นวงดนตรีประจำของทางผับได้เช่นเดียวกับวงของน้องเรผู้หึงร้องเพลงกลางคีนที่สังกัดค่ายเพลง

ที่ว่าจุดเด่นของวงน้องเร คือ การเอนเตอร์เทนนะ คือต่อให้วงเล่นสนุกยังไง แต่นักร้องไม่พูดเลยมันก็ไม่สนุก คือจากเมื่อก่อนวงน้องเรคือวงแทนนะ จนมาวันหนึ่งมีลูกค้าถามเข้ามาว่าวันนี้องเรไหม จนแบบในที่สุดเราต้องจับมาลงวัน คือ เค้าก็จะมีแฟนเพลงประจำวงเค้า ก็มีกันเกือบทุกวงนะ (พีหนึ่ง, ผู้จัดการร้าน

Saxophone Pub & Restaurant, สัมภาษณ์, 21 มกราคม 2552)

หรือในกรณีของน้องเอนผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่ไม่สังกัดค่ายเพลงนั้น ในช่วงที่เธอมีปัญหาเกี่ยวกับวงดนตรีจนต้องลาออก แต่ในการกลับมาอีกครั้งหนึ่งของเอน กล่าวได้ว่าส่วนหนึ่งเป็นเพราะการที่เอนมีแฟนคลับ จึงทำให้ทางร้านรู้สึกเสียดายหากน้องเอนจะไม่กลับมาร้องเพลงให้กับทางร้านอีก ดังนั้นทางร้านจึงมีการพูดคุยกับทางวงดนตรีของน้องเอนให้รับน้องเอนกลับมาทำงานอีกครั้งหนึ่ง

คือเราเข้าไปคุยกับผู้จัดการร้าน ซึ่งร้านนี้ตอนเราเล่นเป็นยุคเฟื่องฟูมากของเรา คือ แยกเต็มร้านแยกติดเอนกระจาย (ในที่นี้ คือมีแขกมาถามหาถึงวงดนตรีนี้ และถามหาถึงนักร้องประจำวง เพราะชื่นชอบในการร้องเพลงของน้องเอน) ที่ผู้จัดการร้านเค้าก็บอกว่า “เอนจะมาร้องอีกมัย แยกมาถามหานะ” เราเลยบอกพี่เค้าไปว่า อย่าถามอย่างนี้เลยพี่ ถ้าถามแล้วเดี๋ยวอยากอีก เราก็บอกว่ามันอยู่ที่พวกพี่ ๆ ที่วงเค้าว่าอยากใหเอนมาร้องอีกมัย (น้องเอน, สัมภาษณ์, 20 มกราคม 2552)

3. การสื่อสารเพื่อต่อรองกับ “เพื่อนร่วมวงดนตรี”

ตารางที่ 6.5

ประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนต่อรองและต่อสู้ทาง
ความหมายกับเพื่อนร่วมวงดนตรี

ประเด็นที่ต่อรอง	กลวิธีการสื่อสาร	ผลที่ตามมา
1. ประเด็นเรื่องการแบ่งงานตามเพศ	- กลยุทธ์ที่ใช้คือ “การนิ่ง”	- น้องเอนมีหน้าที่เพียงเครื่องเพลงในส่วนของตนเองให้ดีที่สุด
2. ประเด็นเรื่องการเลือกพื้นที่และเวลาในการทำงาน	- กลยุทธ์ที่ใช้คือ “การอ้างเหตุและผล” ทางด้านสุขภาพ ทั้งจากบุหรีและเสียงที่แหบลง	- เพื่อนร่วมวงดนตรียินยอมที่จะเลิกเล่นดนตรีในร้านที่มีการสูบบุหรี่ภายในร้านและเลิกเล่นร้านที่อยู่ในรอบดึก

ในการศึกษางานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่ทำงานร้องเพลงกลางคืนร่วมกับวงดนตรีของพวกเธอเอง ดังนั้นเพื่อนร่วมวงดนตรีของผู้หญิงร้องเพลงจึงเป็นอีกหนึ่งตัวแปรที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนต้องใช้ในการสื่อสารเพื่อต่อรองและต่อสู้ในเรื่องต่าง ๆ เช่นในระหว่างการทำงานร่วมกันกับเพื่อนร่วมวงดนตรี หรือในเรื่องมิติของเวลากลางคืน ในที่นี้กลุ่มตัวอย่างของผู้วิจัยคือ น้องเรและน้องเอน ได้ทำงานร้องเพลงกลางคืนร่วมกับเพื่อนร่วมวงซึ่งมีทั้งผู้หญิงและผู้ชายกล่าวคือ น้องเรีเพื่อนร่วมวงเป็นวงดนตรีหญิงล้วน ซึ่งวงดนตรีวงนี้มีฐานะเป็นศิลปิน และในปัจจุบันน้องเรย์ได้ร่วมงานกับวงดนตรีอีกหนึ่งวงซึ่งมีเพื่อนร่วมวง ทั้งผู้หญิงและผู้ชาย ในส่วนของน้องเอนนั้นได้ทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมวงที่เป็นชายทั้งหมด ซึ่งเอนเป็นผู้หญิงคนเดียวในวง

3.1 ประเด็นเรื่องการแบ่งงานตามเพศ

ในการร่วมงานกันระหว่างผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนและเพื่อนนักดนตรีคนอื่น ๆ ภายใต้วง ส่วนใหญ่แล้วภายใต้วงมักจะมีการแบ่งงานหรือแบ่งส่วนรับผิดชอบให้แก่คนภายใต้วง ไม่ว่าจะเป็นการหาเพลงมาร้องมาเล่น การติดต่อขอออดิชั่นในร้านต่าง ๆ การนัดวันซ้อม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นการแบ่งงานกันทำ ตามความถนัดหรือตามความสนใจของคนในวงดนตรีมากกว่าการบังคับให้ทำหน้าที่นั้น ๆ แต่ทั้งวงของน้องเรและน้องเอนนั้นกลับพบว่า การแบ่งงานกันทำนี้มีลักษณะที่แตกต่างกัน กล่าวคือ วงดนตรีของน้องเรซึ่งเป็นวงหญิงล้วนไม่ได้มีรูปแบบที่ชัดเจนถึงเรื่องการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในวงดนตรี หากแต่ใช้เรื่องของความสมัครใจหรือใครอยากจะทำอะไรก็ให้เสนอมาหรือมาคุยกัน เช่นเพลงใหม่ ๆ ที่ต้องการจะเล่นก็จะมีใครทำหน้าที่ตายตัวในการหาเพลงใหม่ ๆ มาเล่น หากแต่ว่าคนในวงคนไหนอยากเล่นเพลงอะไร ก็จะมาเสนอซึ่งการนำมาเสนอนั้นส่วนใหญ่ก็จะนำมาเล่นตามที่เพื่อนร่วมวงเสนอมา หรือการหาร้านที่จะไปเล่นก็จะมีใครมีหน้าที่หาคนเดียว แต่ส่วนใหญ่แล้วนั้นวงดนตรีของน้องเรอาศัยเรื่องของเครือข่ายเพื่อนนักดนตรีกลางคืนซึ่งอาจจะมาแนะนำร้านโน่นนี่ให้ลองไปออดิชั่นกันดูเสียมากกว่า แต่สำหรับวงดนตรีของน้องเอนซึ่งมีน้องเอนคนเดียวที่เป็นผู้หญิง พบว่าภายใต้วงนี้มีการแบ่งงานตามเพศเกิดขึ้น ที่สำคัญคือแม้ว่าน้องเอนเคยมีประสบการณ์การบริหารจัดการวงดนตรีของทางครอบครัวมาก่อนก็ตาม แต่สำหรับพื้นที่กลางคืน เธอไม่สามารถจะนำประสบการณ์จากข้างต้น มาเป็นทุนในการจัดการวงดนตรีวงนี้ได้ ซึ่งภายใต้วงดนตรีมีการแบ่งงานกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ พี่เอนที่มีมือเบสจะเป็นคนคอยหาร้านที่จะเข้าไปเล่นดนตรี หน้าที่นี้คือ คอยติดต่อร้านต่าง ๆ ที่วงของตนเองสนใจ อาจจะติดต่อกับทางเจ้าของร้านโดยตรงเพื่อขอทำการออดิชั่นวงดนตรีของตนว่าเจ้าของร้านสนใจที่จะให้เล่นที่ร้านหรือไม่ หรืออาจจะติดต่อร้านต่าง ๆ จากการที่ได้รู้จักเพื่อน ๆ

พี่ ๆ ซึ่งเป็นเครือข่ายของนักดนตรีกลางคืนด้วยกัน และพี่กับมือกลองจะมีหน้าที่ในการหาเพลงต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นเพลงใหม่ล่าสุดหรือเป็นเพลงเก่าที่ยังคงเป็นอมตะอยู่ มาให้เพื่อน ๆ ภายในวงคอยฟังว่าจะเล่นหรือไม่ ซึ่งคนที่เป็นหลักในการตัดสินใจก็คือ พี่หมี โดยหน้าที่ของพี่หมีนั้นจะเป็นคนที่คอยดูว่าเพลงไหนน่าเล่นที่ถือว่าผ่านคนฟังที่มาเที่ยวว่าจะชอบและก็มีหน้าที่ในการนัดเพื่อนในวงซ้อมดนตรี ส่วนหน้าที่ของน้องเอนคือ การทำหน้าที่ร้องเพลงเพียงอย่างเดียว จากข้างต้นทำให้ผู้วิจัยพบว่า ในพื้นที่งานร้องเพลงกลางคืนผู้หญิงจะสามารถอยู่ได้ในขอบเขตของ “งานแสดง” เท่านั้น แต่ในแง่ของ “งานบริหาร” โอกาสที่พวกเธอจะเข้าไปนั่งงานเหล่านั้น กล่าวได้ว่าค่อนข้างเป็นไปได้ยากและลำบาก

กลยุทธ์น้องเอน : ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่ไม่สังกัดค่ายเพลงนำมาใช้ต่อรองกับเพื่อนร่วมวงดนตรี

ส่วนในกรณีของน้องเอน ใช้กลยุทธ์ คือ “การนิ่ง” และการทำตามโดยไม่มีปากไม่มีเสียง ซึ่งเป็นกลยุทธ์แบบผู้หญิง พร้อมทั้งน้องเอนก็กลัวเสียอีก ที่ตนเพียงแค่ทำหน้าที่ของตัวเองให้ดีที่สุดตามขอบเขตงานของตนเองก็เท่านั้น

ปฏิกิริยาของเพื่อนร่วมวง

ในกรณีของน้องเอนผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่ไม่สังกัดค่ายเพลงนั้น ซึ่งเพื่อนร่วมวงดนตรีทั้งหมดของเธอเป็นผู้หญิง ดังนั้นในการแบ่งงานกันทำ จึงเป็นไปได้ด้วยความสมัครใจกันเสียมากกว่าการแบ่งงานออกเป็นหน้าที่ต่าง ๆ ที่ชัดเจน

ส่วนในกรณีของน้องเอนผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่ไม่สังกัดค่ายเพลงนั้น ผู้วิจัยพบว่าน้องเอนมีประสบการณ์ในการดูแลควบคุมวงดนตรีของทางครอบครัวของเธอเอง ดังนั้น กล่าวได้ว่าน้องเอนเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ที่มากกว่าเพื่อนร่วมวงทุกคนก็ว่าได้ หากเพียงแต่เมื่อน้องเอนมาอยู่ภายในวงแห่งนี้ สิ่งหนึ่งที่ผู้วิจัยพบคือ เพื่อนร่วมวงดนตรีที่เป็นผู้ชายมิได้คิดว่าน้องเอนสามารถที่จะทำงานเป็นผู้ดูแลหรือมีหน้าที่บริหารวงแต่อย่างใด เพราะมีพี่ผู้ชายภายในวงมีหน้าที่เป็นหัวหน้าวงคอยดูแลวงดนตรีนี้อยู่แล้ว ดังนั้น เพื่อนร่วมวงดนตรีของน้องเอนจึงไม่ได้คิดว่าเธอจะสามารถทำหน้าที่ดูแลวงดนตรีได้ เพราะการที่เธอเป็นผู้หญิงคนเดียวในวง จึงทำให้กลับกลายเป็นว่าเพื่อน ๆ พี่ ๆ ร่วมวงดนตรีจะต้องเป็นผู้ที่ดูแลน้องเอนเสียมากกว่า

สิ่งนี้อาจกล่าวได้ว่าในส่วนของโลกการทำงานนั้น แม้ว่าผู้หญิงจะสามารถก้าวเข้ามาสู่โลกการทำงานนอกบ้านได้แล้ว แต่สิ่งหนึ่งที่ปรากฏก็คือ การทำงานยังคงมีการแบ่งงานตามเพศอยู่ในระดับหนึ่ง คือผู้ชายจะเป็นฝ่ายรับผิดชอบหรือทำตัวเป็นหัวหน้า โดยผู้หญิงมักจะมีหน้าที่เพียงแค่การทำงานบนเงื่อนไขที่มีใช้งานบริหารจัดการแต่อย่างใด

3.2 ประเด็นเรื่องการเลือกพื้นที่และเวลาในการทำงาน

ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนนั้น ได้มีการเลือกพื้นที่การทำงานของตนเอง คือผับและการเลือกช่วงเวลารอบต่าง ๆ ในการทำงานด้วยเช่นกัน คือการเลือกพื้นที่ผับ คือการเลือกว่าจะเล่นผับแห่งไหนหรือไม่เล่นผับแห่งไหน และช่วงเวลารอบต่าง ๆ ในที่นี้จะหมายถึง ในผับต่าง ๆ นั้น จะแบ่งช่วงเวลารอบออกได้เป็นประมาณ 3-4 ช่วงแล้วแต่ผับนั้น ๆ คือในช่วงหัวค่ำ เริ่มเล่นประมาณ 20.00-21.30 น. ช่วงถัดมาคือเวลา 21.30-23.00 น. และต่อมาเวลา 23.30-01.00 น. และรอบสุดท้ายคือ รอบดึกเวลา 01.00-02.00 น. โดยเหตุผลที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนนำมาใช้ในการสื่อสารเพื่อต่อรองคือ การอ้างเหตุผลในเรื่องของสุขภาพร่างกายและสุขภาพของเสียงที่เริ่มจะแหบลง

หากกล่าวถึง “ผับ” สิ่งแรกที่จะได้สัมผัสเมื่อย่างก้าวเข้าไปนั่นคือ กลิ่นของบุหรี่ยุเหตุเพราะแขกที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ที่มาเที่ยวผับมักจะนั่งสูบบุหรี่กันภายในโต๊ะของตนคือในบริเวณร้าน ดังนั้นบรรยากาศภายในผับ เรียกได้ว่ามีแต่กลิ่นควันบุหรี่ฟุ้งเคลือบอบวน

ดังนั้น น้องเรจึงได้ต่อรองกับเพื่อนร่วมวงดนตรี ในการที่จะไม่เล่นดนตรีในผับแห่งหนึ่งแถวถนนรัชดา ซอย 4 สาเหตุที่น้องเรต่อรองกับเพื่อนร่วมวงดนตรี ถึงกรณีที่ไม่ร้องเพลงภายในผับแห่งนี้เพราะ ในช่วงก่อนที่จะมีการออกกฎหมายห้ามสูบบุหรี่ในที่สาธารณะและภายในร้านอาหารต่าง ๆ นั้น กล่าวได้ว่าช่วงก่อนหน้านั้นหากใครได้ย่างก้าวเข้าไปภายในผับแล้วนั้น จะพบแต่กลิ่นของบุหรี่ยุฟุ้งเคลือบอบวลอยอยู่ในร้าน ซึ่งในบางครั้งหากภายในร้านไม่มีเครื่องดูดควันบุหรี่ยุที่เพียงพอ จะเห็นได้ว่าภายในร้านผับนั้นจะเหมือนมีหมอกควันลอยอยู่ในร้านก็ได้

กลยุทธ์น้องเร: ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่สังกัดค่ายเพลงนำมาใช้ต่อรองกับเพื่อนร่วมวงดนตรี

น้องเรได้ใช้กลยุทธ์ในเรื่องของเหตุผลทางสุขภาพมาต่อรองกับเพื่อน ๆ ร่วมวงดนตรีว่าถ้าหากต้องทำงานในผับที่มีการสูบบุหรี่ภายในนั้น ตนขอที่จะไม่เล่นภายในผับแห่งนี้

บางทีที่ที่เราเล่นมันจะมีวัยรุ่นมาก ๆ เช่นรัชดาซอย 4 ก็จะมีบุหรี่ยะเยอะมากด้วย คือเยอะมากจริง ๆ เออ...ถ้าเยอะมากขนาดนี้ เราก็จะออก คือเลิกเล่นที่นั่น และพี่ ๆ ในวงเค้าก็เข้าใจเรา คือที่ไหนที่บุหรี่ยะเยอะมากจริง ๆ เราก็อาจจะต้องตัดใจแบบออกมาดีกว่า เพราะว่าเราอาศัยว่าแบบทำงานนาน ๆ ดีกว่า เพราะเคยมีเหมือนกันคนที่รู้จักเค้าทำงานเล่นดนตรีกลางคืนแล้วเค้าเป็นมะเร็ง โดยที่หมอ X-ray ปอดดูว่าดำ แต่เค้าไม่ใช่คนที่สูบบุหรี่ เราเลยไม่เอาดีกว่าไม่อยากเป็นแบบนี้” (น้องเร, สัมภาษณ์, 20 มกราคม 2552)

กลยุทธ์น้องเอน : ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่ไม่สังกัดค่ายเพลงนำมาใช้ ต่อรองกับเพื่อนร่วมวงดนตรี

ในส่วนของน้องเอนนั้น ได้มีการต่อรองกับเพื่อนร่วมวงดนตรีถึงการเลือกสถานที่ที่ตนเองอยากจะร้องหรือไม่ร้อง โดยเหตุผลที่เธอใช้ในการต่อรองในเรื่องของการทำงานร้องเพลงนั้น เธอได้ใช้เหตุผลเรื่องของสุขภาพเช่นเดียวกันกับน้องเร แต่เป็นสุขภาพของเสียงที่เริ่มแหบและแห้งลง ประกอบกับการที่น้องเอนทำงานสอนร้องเพลงกลางวันด้วย เธอจึงต้องการเวลาพักผ่อนที่มากขึ้น เพราะต้องทำงานทั้งกลางวันและกลางคืน

ปฏิกิริยาของเพื่อนร่วมวงดนตรี

ปฏิกิริยาของเพื่อนร่วมวงดนตรีของทั้งน้องเรและน้องเอนนั้น ปรากฏออกมาในลักษณะที่เข้าใจ พวกเธอทั้งสองเป็นอย่างดี จึงได้ลาออกจากร้านต่าง ๆ ตามที่ทั้งน้องเรและน้องเอนได้ขอร้องในเวลาต่อมา

“ช่วงนั้นสอนร้องเพลงด้วย เลยบอกกับทิวว่า เราไม่ร้องรอบดึกแล้วนะ ขอร้องแค่ที่ร้าน Wine Bridge ที่เดียว เพราะว่าทำงานเหนื่อย จะขอกลับบ้านไปนอน เพราะต้องตื่นแต่เช้าไปสอนอีก พี่ ๆ ทิวก็เข้าใจ ไม่ซีเรียส” (น้องเอน, สัมภาษณ์, 20 มกราคม 2552)

จากข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยพบว่าผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนสามารถที่จะมีอำนาจในการต่อรองถึงด้านต่าง ๆ ได้ในระดับที่เรียกว่าสมน้ำสมเนื้อกับเพศชาย หากแต่ก็ไม่ใช่ทุกเรื่องไปที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนสามารถต่อรองได้ เพราะจากเรื่องของการแบ่งงานกันทำตามเพศนั้น ทำให้ผู้วิจัยพบว่าถึงแม้ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนจะสามารถออกมาทำงานได้เหมือนอย่างเพศชาย แต่ก็เชื่อว่าจะสามารถก้าวข้ามเส้นแบ่งงานตามเพศไปได้ ดังที่พบในกรณีของน้องเอนผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่ไม่สังกัดค่ายเพลง ซึ่งพบว่า ภายในวงของเธอมีกการแบ่งงานโดยที่ผู้ชายมีหน้าที่ใน “งานแบบบริหารจัดการ” และผู้หญิงมีหน้าที่ “ในขอบเขตงานการแสดง” เท่านั้น

4. การสื่อสารเพื่อต่อรองกับ “ผู้มาใช้บริการ” (แขกที่มาเที่ยว)

ตารางที่ 6.6

ประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนต่อรองและต่อสู้ทาง
ความหมายกับ “ผู้มาใช้บริการ” (แขกที่มาเที่ยว)

ประเด็นที่ต่อรอง	กลวิธีการสื่อสาร	ผลที่ตามมา
1. ประเด็นเรื่องงานบริการ	- กลยุทธ์ที่ใช้คือ “ที่เล่นที่จริง” ซึ่งเป็นกลยุทธ์แบบผู้หญิง	- ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนสามารถที่จะเลือกดื่มหรือไม่ดื่มสิ่งที่แขกยื่นให้ได้
2. ประเด็นเรื่องการทำงาน ร้องเพลงกลางคืนของผู้หญิง	- กลยุทธ์ที่ใช้ คือ กลยุทธ์การตีความหมายใหม่(Redefinition) เช่น “เครื่องแต่งกายและการแต่งกาย” หรือเรียกว่า อวัจนภาษา (Non-verbal Communication) และผู้หญิงร้องเพลงกลุ่มนี้มีการจำแนกแยกแยะ(differentiation) ตนเองออกมาจากการทำงานแบบผู้หญิงกลุ่มอื่น ๆ ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่ต่ำกว่า	- กลุ่มตัวอย่างผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนทั้ง 2 คน เวลาที่แต่งตัวจะไม่ได้เน้นไปที่การแต่งตัวแนวโป๊เปลือยแต่อย่างใด
3. ประเด็นเรื่องของการ เกี้ยวพาราสี	- กลยุทธ์ที่ใช้คือ “การเลือกและวิเคราะห์ผู้รับสาร” เพื่อนำมาใช้ในการป้องกันตัวเอง(tactic for survival) - การใช้กลยุทธ์แบบ “ที่เล่นที่จริง” ซึ่งเป็นกลยุทธ์แบบผู้หญิง - การใช้กลยุทธ์แบบ “ตาต่อตา ฟันต่อฟัน” ซึ่งเป็นกลยุทธ์แบบของเพศชาย	- มีทั้งการพูดคุยทำความรู้จักแบบธรรมดาทั่วไป และมีทั้งการเกิดการสานสัมพันธ์ในด้านการทำความรู้จักในเชิงชู้สาว - หลังจากพูดคุยด้วยเหตุผลกับแขกที่มาเที่ยวไปแล้ว ก็ทำให้เกิดความเข้าใจและแขกคนนี้ก็ยังคงกลับมาใช้บริการที่ร้านเหมือนเดิม

หากจะกล่าวถึงพื้นที่ผับซึ่งเป็นพื้นที่ของเพศชายนั้น การที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนต้องเข้าไปทำงานเข้าไปใช้ชีวิตส่วนหนึ่งในนั้น ก็อาจจะต้องมีการสื่อสารกับแขกที่มาเที่ยว ซึ่งจากการสังเกตการณ์ของผู้วิจัยพบว่าแขกส่วนใหญ่ที่มาเที่ยวนั้นเป็นผู้ชายมากกว่าผู้หญิง ประมาณ 50-60 เปอร์เซ็นต์ การสื่อสารของผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนภายในผับนั้น จะประกอบไปด้วยการสื่อสารทั้ง 2 รูปแบบ กล่าวคือ การสื่อสารด้วยวาจาหรือเชิงวัจนภาษา (Verbal Communication) คือ การที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนพูดคุยกับแขกที่มาเที่ยว ซึ่งอาจเกิดปฏิสัมพันธ์ทั้งในทางบวกและทางลบ และการสื่อสารที่ไม่ใช้วาจาหรือเชิงอวัจนภาษา (Non-Verbal Communication) และจากการที่ผู้วิจัยได้ไปสังเกตการณ์พบว่าแขกที่มาเที่ยวที่เป็นผู้ชายนั้น มีการสื่อสารที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนไปในทิศทางบวก คือ การทักทายผู้หญิงร้องเพลงกลางคืน เช่น การถามสารทุกข์สุกดิบ สบายดีไหม การขอเพลงนอกรอบว่าวันนี้อยากฟังเพลงนั้นเพลงนี้ช่วยร้องให้ด้วย หรือแม้แต่การชวนดื่มเครื่องดื่มหรือการส่งแก้วเหล้า เหล่านี้ล้วนแต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นประจำที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนหลีกเลี่ยงเสียไม่ได้

4.1 ประเด็นเรื่องงานบริการ

กล่าวได้ว่าผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนนั้น ต้องมีการพูดคุย ทักทาย หรือแม้กระทั่งการดูแลแขกที่มาเที่ยว ในที่นี้ขอใช้คำว่าบริการ เช่น หากในกรณีของการที่แขกชวนดื่มไม่ว่าจะเป็นเครื่องดื่มหรือแอลกอฮอล์ก็ตาม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนต้องมีการใช้การสื่อสารเพื่อต่อรองกับแขกที่มาเที่ยวในรูปแบบการใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ

กลยุทธ์น่องเร: ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่สังกัดค่ายเพลงนำมาใช้ต่อรองกับผู้มาใช้บริการ (แขกที่มาเที่ยว)

ในกรณีของน่องเรนั้น เธอได้ใช้กลยุทธ์ที่เรียกว่า “ทีเล่นทีจริง” ซึ่งเป็นกลยุทธ์แบบผู้หญิง ซึ่งนำมาใช้กับแขกที่มาเที่ยวภายในร้านที่จะชวนเธอดื่มแอลกอฮอล์ แต่น่องเรปฏิเสธที่จะดื่มจึงมีการพูดจาไปในทางตลกขบขัน

ก็คือ ถ้าอย่างเป็นแอลกอฮอล์เราก็จะปฏิเสธเค้าไปก่อนว่าเราไม่ดื่มนะ แต่ถ้าเค้าแบบเอานิดนึงเราก็จะมี Step 2 คือ เรายรับแก้วไว้ก่อน แล้วก็วางไว้หรือถ้าแบบว่าเค้าให้เราดื่มเลยตอนนั้น เราก็แกล้งจิบไปแต่นิดเดียววะ แต่ถ้าเป็นพวกน้ำส้ม น้ำผลไม้ เราก็จะขอบคุณ แต่ถ้าปฏิเสธหมายถึงเหล้านะก็จะปฏิเสธแบบ “เอ่อ...ไม่ดื่มค่ะ คือดื่มมน” แบบพูดซ้ำ ๆ ไป อะไรอย่างนั้น (น่องเร, สัมภาษณ์ , 20 มกราคม 2552)

กลยุทธ์น้องเอน : ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่ไม่สังกัดค่ายเพลงนำมาใช้
ต่อรองกับผู้มาใช้บริการ (แขกที่มาเที่ยว)

ในส่วนนี้น้องเอนก็เช่นกัน โดยจากการที่ผู้วิจัยได้ไปสังเกตการณ์ภายในพื้นที่
ผับที่น้องเอนทำงานพบว่า หากมีแขกส่งแก้วเหล้าให้น้องเอน สิ่งนี้น้องเอนทำคือ การรับแก้วเหล้า
นั้นไว้และส่งให้แก่เพื่อนร่วมวงผู้ชายภายในวงให้ดื่มแทนเธอ หรือไม่ก็รับแก้วนั้นมาและนำมาตั้งไว้
โดยไม่ได้ดื่มเสียแต่อย่างใด ซึ่งเป็นกลยุทธ์แบบ “พบกันครึ่งทาง” คือ ไม่ปฏิเสธที่จะรับเครื่องดื่มแต่
ก็ไม่ได้ดื่มเครื่องดื่มที่แขกส่งให้ เพราะน้องเอนกล่าวกับผู้วิจัยว่า

“เราเป็นคนไม่ดื่มไม มีบ้างนาน ๆ ครั้ง แต่ถ้าแขกส่งมาให้เราก็จะไม่ปฏิเสธแต่จะ
ให้พี่ ๆ ในวงดื่มแทน” (น้องเอน, สัมภาษณ์, 20 มกราคม 2552)

ปฏิกิริยาของผู้มาใช้บริการ(แขกที่มาเที่ยว)

จากการสังเกตการณ์ในส่วนของปฏิกิริยาจากแขกที่มาเที่ยวนั้น ผู้วิจัยพบว่าทั้ง
ใน 2 กลุ่มตัวอย่างคือ น้องเอนผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่สังกัดค่ายเพลงและน้องเอนผู้หญิงร้องเพลง
ที่ไม่สังกัดค่ายเพลงนั้น โดยส่วนใหญ่แล้วพวกเธอทั้งสองคนมักจะได้รับเครื่องดื่มที่แขกบางคนส่ง
มาให้เพื่อเป็นการทักทาย ซึ่งผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนไม่จำเป็นว่าจะต้องดื่มเครื่องดื่มนั้นเอง
หรือไม่ก็ได้ เพราะจากกรณีของน้องเอน เธอก็มักจะส่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปให้เพื่อนชายนัก
ดนตรีดื่มแทนเธอเสียมากกว่า และในบางครั้งหลังจากนั้นแขกที่มาเที่ยวทราบนานก็ร้องผู้หญิงคน
นี้ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ก็อาจจะสั่งเครื่องดื่มผลไม้หรือน้ำอัดลมมาให้ดื่มแทนการส่งเหล้าเบียร์มาให้

4.2 ประเด็นเรื่องการทำงานร้องเพลงกลางคืนของผู้หญิง

ในลำดับถัดมาผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนได้ต่อรองกับแขกที่มาเที่ยวในเรื่องของ
การทำงานร้องเพลงกลางคืน กล่าวคือ การที่สังคมไทยมีมายาคติในการมองว่า ผู้หญิงซึ่งออกไป
ทำงานในยามค่ำคืนนั้น จะถูกคนในสังคมบางกลุ่มมองว่าเธอเป็น “ผู้หญิงไม่ดี” หรือมองพวกเธอ
ไปในทิศทางด้านลบ ดังนั้นผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนจึงได้พยายามที่จะต่อรองกับแขกที่มาเที่ยวให้
มองพวกเธอในแง่ของการทำงานร้องเพลงที่ต้องใช้ความสามารถมากกว่าการมองเพียงแค่
รูปลักษณ์หน้าตา

**กลยุทธ์ที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนทั้ง 2 กลุ่ม นำมาใช้ต่อรองกับผู้มาใช้
บริการ(แขกที่มาเที่ยว)**

ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนจึงใช้การต่อรองกับแขกที่มาเที่ยวโดยการใช้กลยุทธ์
เรื่องการตีความหมายใหม่ (Redefinition) เช่น การใช้การแต่งกาย การเลือกสวมใส่เครื่องแต่งกาย
ซึ่งสิ่งเหล่านี้ เรียกว่าเป็น การใช้วัจนภาษา (Non-Verbal Communication) คือ เมื่อผู้หญิงร้อง
เพลงกลางคืนไม่สามารถที่จะบอกผู้คนที่มาเที่ยวทุกคนได้ว่าพวกเธอเป็นผู้หญิงเช่นไร และ

อยากให้แขกที่มาเที่ยวคิดหรือมองพวกตนว่าตนเป็นเพียงแค่ผู้หญิงคนหนึ่งที่มาทำงานหาเงิน ด้วยความสุจริต เพียงแต่ว่าสถานที่ที่เธอทำงานนั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นสถานที่ของผู้ชายและเวลาที่เธอต้องทำงานก็เป็นเวลากลางคืน

หากกล่าวถึงมายาคติของผู้หญิงทำงานกลางคืนนั้น สิ่งหนึ่งที่คนจะคิดถึงผู้หญิงทำงานกลางคืนคือ การแต่งกายที่มักจะเป็นไปในรูปแบบของการโชว์สัดส่วน เรือนร่าง การใส่เสื้อผ้าที่ออกไปในแนวโป๊ ยั่วชวน แต่สำหรับกลุ่มตัวอย่างของผู้วิจัยทั้ง 2 คน คือ น้องเรและน้องเอนั้นผู้วิจัยกลับพบว่า ทั้งสองคนนี้ต่างเลือกที่จะแต่งกายในลักษณะของผู้หญิงวัยรุ่นทั่วไปคือ การสวมใส่เสื้อผ้าของพวกเธอเหล่านั้นจะเป็นแบบแฟชั่นตามสมัยนิยม และที่สำคัญเสื้อผ้าที่พวกเธอสวมใส่นั้นไม่มีลักษณะไปในแนวทางโป๊หรือโชว์เรือนร่างมากมายแต่อย่างใด ดังนั้นผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนจึงใช้การแต่งกายเพื่อมาต่อรองกับแขกที่มาเที่ยวภายในผับ ซึ่งเรื่องของการแต่งกายนี้เอง ที่น้องเรกล่าวว่าเป็นการเลือกที่จะแสดงออกมาว่าวงดนตรีวงนี้หรือผู้หญิงร้องเพลงคนนี้ต้องการจะให้คนอื่นมองตนว่าเป็นนักร้องเช่นไร หรือเป็นวงดนตรีประเภทไหน กล่าวคือ

“คืออาจจะมีแขกที่มองว่าโอเคชอบเรานะ หรืออีกมุมหนึ่งที่เค้ามองว่า จริงเรเคยเห็นนักร้องผู้หญิงบางคนที่อาจจะขายความสวยอะนะ อาจจะมีการแต่งเนื้อแต่งตัววับ ๆ แวม ๆ บางอะไรยังงี้ แขกที่มาเที่ยวเค้าก็จะแซวประมาณว่ามีวีดีโอ หรือแบบจะเรียกว่าเค้าสามารถที่จะทำตัวกะริ้มกะเรียได้ เรายังไม่รู้ว่แบบที่เค้าทำนั้น เค้าชอบหรือไม่ชอบ เรายังไม่รู้จริง ๆ แต่เรามองว่ามันอยู่ที่ภาพวงแต่ละวงมากกว่าว่าเค้าอยากจะ Presentอะไร ต้องการให้คนอื่นมองแบบไหน” (น้องเร, สัมภาษณ์, 20 มกราคม 2552)

และอีกสิ่งหนึ่งที่ผู้วิจัยพบจากการใช้กลยุทธ์ เรื่องการตีความหมายใหม่ (Redefinition) คือ ผู้หญิงร้องเพลงกลุ่มนี้มีลักษณะในการจำแนกแยกแยะ (differentiation) ตนเองออกมาจากการทำงานแบบผู้หญิงกลุ่มอื่น ๆ ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่ต่ำกว่า คือมีการแบ่งชนชั้นผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนด้วยกัน ซึ่งกรณีของผู้หญิงร้องเพลงกลางคืน 2 คนนี้คือน้องเรและน้องเอนั้น กล่าวได้ว่าพวกเธอทั้งสองคน เป็นผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่อยู่ในกลุ่มของชนชั้นกลาง เพราะทั้งสองคนต่างเป็นนักร้องที่มีความรู้ด้านการร้องเพลงทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ เพราะพวกเขาจบการศึกษาด้านดนตรีในระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นสิ่งที่ประกันคุณภาพได้ระดับหนึ่ง และจากร้านผับที่เธอร้องเพลงก็ถือได้ว่าเป็นร้านผับที่มีระดับกลางถึงเกือบสูงของการเทียบกับผับโดยทั่วไป

ปฏิกิริยาของผู้มาใช้บริการ (นักเที่ยว)

ในส่วนของปฏิกิริยาของนักเที่ยวที่ผู้วิจัยพบในส่วนของเรื่องการแต่งกายนั้น ผู้วิจัยพบว่าผู้หญิงร้องเพลงกลางคีนนั้น สามารถที่จะทำให้แขกที่มาเที่ยวรู้ว่าตนเป็นอย่างไร ในที่นี้หมายถึงบุคลิก ลักษณะ เช่นจากการที่ผู้วิจัยไปสังเกตการณ์พบว่า มีอยู่หลายครั้งที่มักจะมีแขกที่มาเที่ยวหรือเพื่อนของนักร้องขอขึ้นไปบนเวทีเพื่อที่จะร้องเพลง สิ่งหนึ่งที่ผู้วิจัยเห็นอย่างชัดเจนคือ หากมีผู้หญิงที่แต่งตัวด้วยเสื้อผ้าที่เน้นไปในทางโป๊ โชว์เรือนร่างแล้วนั้นแขกที่เป็นผู้ชายภายในร้านมักจะให้ความสนใจและบางครั้งก็มีการแซวขึ้นไปบนเวทีด้วยเช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น “ชื่ออะไรจ๊ะ ...ร้องเพลงเพราะจังเลย” และหลังจากลงมาจากเวทีเพื่อมานั่งที่โต๊ะของตนเอง มักจะมีแขกผู้ชายเดินตามมาทำความรู้จักถึงที่โต๊ะ สิ่งเหล่านี้อาจกล่าวได้ว่าผู้หญิงร้องเพลงกลางคีนจำเป็นที่จะต้องใช้ทั้งวัจนภาษา (Verbal Communication) คือการพูดคุยกับแขกภายในร้านว่าตนเป็นคนเช่นไร ผ่านทางการพูดคุย และไม่เพียงเท่านั้นหากแต่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคีนยังต้องใช้อวัจนภาษา (Non-Verbal Communication) ในที่นี้ คือ การแต่งกายเข้ามาเพื่อที่จะสื่อให้สังคมทราบหรือมีความคิดที่เปลี่ยนไปจากมายาคติที่เคยคิดว่าผู้หญิงร้องเพลงกลางคีนจะต้องเป็นผู้หญิงที่ใช้เรือนร่างในการทำมาหากินเท่านั้น

4.3 ประเด็นเรื่องของการเกี่ยวพาราสี

จากข้างต้นจะพบว่าผู้หญิงร้องเพลงกลางคีนหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะไม่พูดคุยกับแขกที่มาเที่ยวทั้งผู้หญิงและผู้ชาย ดังนั้นจากการพูดคุยนี้ก็อาจนำมาสู่การเข้ามาเพื่อทำความรู้จักหรือมีการจีบเกิดขึ้น โดยทั้งน้องเรและน้องเ็นต่างเจอกับสิ่งนี้มาแล้วทั้งนั้น ซึ่งมีทั้งการพูดคุยแค่เพียงในร้านแล้วก็จบหรือมีการนำไปสู่การพูดคุยทำความรู้จักต่อไปเรื่อย ๆ จนพัฒนามาจนถึงการเป็นแฟน

กลยุทธ์น้องเร: ผู้หญิงร้องเพลงกลางคีนที่สังกัดค่ายเพลงนำมาใช้ ต่อรองกับผู้ใช้บริการ (แขกที่มาเที่ยว)

ซึ่งในกรณีที่แขกที่มาเที่ยวมีการเข้ามาพูดคุยไปในทางเกี่ยวพาราสีกับผู้หญิงร้องเพลงกลางคีนนั้น เป็นสิ่งที่ผู้วิจัยพบเห็นได้เกือบจะบ่อยครั้งจากการที่ได้เข้าไปสังเกตการณ์กลุ่มตัวอย่างภายในผับ และในกรณีของน้องเรผู้หญิงร้องเพลงกลางคีนที่สังกัดค่ายเพลงก็เช่นเดียวกันที่ถูกแขกที่มาเที่ยวในผับเข้ามาพูดคุยแบบเกี่ยวพาราสีเช่นกัน ดังจากคำสัมภาษณ์นี้

“อืม ก็มีบ้าง แบบเข้ามาขอเบอร์ได้มั้ยครับ หรือคนที่มาบอย ๆ ก็ะทักแบบอู๋... วันนี้ใส่เสื้อตัวนี้น่ารักจัง ขอเบอร์ได้ไหมครับ หรือแบบร้องเพลงให้ผมฟังได้ไหมครับ อะไรแบบนี้” (น้องเร, สัมภาษณ์, 20 มกราคม 2552)

แต่ก็เชื่อว่าผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนจะพุดคุยหรือมีปฏิสัมพันธ์กับทุกคนที่มาเที่ยวในคลับเสมอไป หากแต่พวกเธอเลือกที่จะพุดคุยหรือเลือกที่จะสานต่อความสัมพันธ์กับใครมากกว่าในที่นี้พวกเธอได้นำกลยุทธ์การสื่อสารมาใช้ทั้งจาก “การเลือกและวิเคราะห์ผู้รับสาร” เพื่อนำมาใช้ในการป้องกันตัวเองให้อยู่รอด (tactic for survival) ในชีวิตการทำงานร้องเพลงกลางคืนของพวกเธอ ดังเช่นกรณีของน้องเร

ถ้าเป็นแบบที่เราไม่ชอบแล้วเค้ามาคุยมาแบบจีบ ๆ เช่น พอเล่นเสร็จลงมาจากเวที ก็มีแบบคนเข้ามาขอเบอร์ เราก็แบบดูปั๊บก็จะสแกนว่าคนนี้เป็นไง เราก็อาจจะแบบให้เป็นอีเมลล์ได้ไหม หรือจะเอาเบอร์หรือ ก็ก็จะบอกว่า “ไม่สะดวกอะพี่ แฟนหนูแม่งดูโคตรอยากให้เลย แต่แฟนดู” อะไรอย่างนี้หรือบางทีก็ให้เบอร์เพื่อนคนอื่นไป เพื่อนก็จะงง ๆ ว่าไอ้เขี่ยมึงให้เบอร์กูไปอีกแล้ว (น้องเร, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2552)

หรือจากเหตุการณ์ของเพื่อนร่วมวงดนตรีของน้องเร ที่มีการใช้กลยุทธ์ “ที่เล่นที่จริง” แบบผู้หญิงมาใช้เพื่อเป็นการป้องกันตัวเองจากการที่แขกมาจีบ ด้วยการให้น้องเรหรือเพื่อนคนอื่น ๆ ที่ร่วมวงเข้าไปช่วย

คือ กับพี่ผู้หญิงในวงมือกลองเนี่ย จะถูกจีบบ่อยมาก แบบบางคนก็ขอเบอร์แบบตื้อสุด ๆ เข้ามาคุยด้วยไร้จ้ะ จนเราต้องทำฟอร์มแบบเข้าไปช่วยพี่แกโดยการ “บอกเจ้กลับบ้านได้แล้วรีบไป” คือพวกเราจะช่วย ๆ กัน หรือบางทีเจ้ (คือพี่เอมมือกลองผู้หญิงภายในวง) เค้าส่งซิกประมาณว่า ช่วยกูหน่อย เราก็จะเข้าไปดิง ๆ กันเค้าให้ออกมา ประมาณดึกแล้วกลับบ้านเถอะ” (น้องเร, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2552)

ปฏิกิริยาของผู้มาใช้บริการ (แขกที่มาเที่ยว)

อาจกล่าวได้ว่าผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนได้นำกลยุทธ์ต่าง ๆ มาใช้ ไม่ว่าจะเป็น “การเลือกและวิเคราะห์ผู้รับสาร” และ “ที่เล่นที่จริง” ซึ่งกลยุทธ์เหล่านี้กล่าวได้ว่า เป็นกลยุทธ์แบบผู้หญิง คือ เป็นการถนอมน้ำใจ ในกรณีที่เราไม่ต้องการที่จะให้เบอร์ หรือพุดคุยเป็นการส่วนตัวกับแขกที่มาเที่ยวแต่อย่างใด และจากการสังเกตการณ์ของผู้วิจัยพบว่า ปฏิกิริยาที่เป็นผลกลับมาจากแขกผู้ชายที่พยายามเข้ามาคุยเข้ามาจีบทั้งน้องเรและน้องเณินั้น อยู่ในลักษณะของแขกที่เป็นประเภท “หมาหยอกไก่” เสียมากกว่า เพราะถึงแม้ว่าน้องเรและน้องเณินั้นจะปฏิเสธที่จะให้เบอร์หรือพุดคุยเป็นการส่วนตัวนั้น แต่ด้วยคำพูดจากข้างต้นจึงทำให้แขกที่เข้ามาจีบหรือคนฟังไม่รู้สึกรว่า

ตนเองถูกปฏิเสธหรือรู้สึกเสียหน้าแต่อย่างใด แต่แขกเหล่านั้นกลับกลายเป็นแฟนเพลงเป็นแขกประจำที่ร้านเสียด้วยซ้ำไป

**กลยุทธ์ของเอน : ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่ไม่สังกัดค่ายเพลงนำมาใช้
ต่อรองกับผู้มาใช้บริการ (แขกที่มาเที่ยว)**

ในส่วนกรณีของเอนผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่ไม่สังกัดค่ายเพลง ได้มีการนำกลยุทธ์การสื่อสารมาใช้ทั้งจาก “การเลือกและวิเคราะห์ผู้รับสาร” ว่าตนเองนั้น อยากที่จะมีพัฒนาการกับแขกที่เข้ามาจีบ เข้ามาทำความรู้จัก ไปกระทั่งถึงระดับใด เช่น เป็นเพียงแค่เพื่อน หรือแม้กระทั่งไปจนถึงการคบหาดูใจกันในฐานะแฟน

คือ เมื่อก่อนเราร้องกับพี่อีกวงหนึ่ง แล้วที่ร้านนั้นมีแต่แขกแบบผู้ใหญ่ 30ปีขึ้นไปนะ แล้วพอมีคนหนึ่งมาชอบเรา เขาก็ดูหน้าตาดี มีฐานะ ก็มาจีบเรามาทุกวันที่เราทำงาน แต่คือตอนนั้นมี 2 คนเลยที่มาจีบ แล้วมีอยู่วันหนึ่งเขาก็ซื้อดอกไม้มาให้เรา 1 ช่อ อีกคนก็ไม่ยอมแต่เข่าบอกว่าให้ดอกไม้ไม่เวิร์ควะ เข่าเลยออกแนวแบบ สั่งน้ำให้กิน สั่งโน่นนี่ให้ ก็พอสุดท้ายก็มาเป็นแฟนกับคนนี้แหละ คบกันนานเหมือนกันนะเกือบปี แล้วคนนี้เขาก็ชอบเราที่เราทำงานร้องเพลงคือเข่ามองว่าเราขยันทำงานไปด้วยเรียนไปด้วย แต่ก็มีที่เข้ามาจากการที่เราทำงานร้องเพลงคือเข่าจะเป็นแนวปลื้มมากกว่าว่าดูเทดี เวลาร้องเพลงบนเวทีแต่พอคบ ๆ ไปสิ่งที่เข่าบอกว่าทำอะไรแบบนี้ก็เริ่มไม่ใช่ คือพอคบกันมันไม่ใช่ เพราะเราไม่ใช่สเปคเข่าตั้งแต่แรกแล้ว เข่าแค่ปลื้มเราเท่านั้นเอง เลยต้องเลิกกันไป (น้องเอน, สัมภาษณ์, 20 มกราคม 2552)

ปฏิกิริยาของผู้ที่มาใช้บริการ (แขกที่มาเที่ยว)

จากข้างต้นการที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนนั้น ได้มีโอกาสพูดคุยพบปะกับแขกที่มาเที่ยวภายในร้านจนทำให้เกิดระดับความสัมพันธ์ในเชิงชู้สาวนั้น สิ่งนี้อาจเป็นสิ่งที่พิสูจน์ได้ว่าผู้ชายที่มาเที่ยวกลางคืนนั้นก็ไม่ได้มองว่าผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนต่างจากผู้หญิงที่มาเที่ยวหรือผู้หญิงกลุ่มอื่น ๆ แต่อย่างใด หากแต่มองว่าพวกเขาคือผู้หญิงที่มีความสามารถมากกว่าการมองเป็นอย่างอื่นหรือการที่มองไปในทางที่ไม่ดี เหตุเพราะจากการที่ผู้ชายกลุ่มที่มาเที่ยวนั้น ได้เข้ามามีประสบการณ์โดยตรงกับพื้นที่ที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนทำงาน จึงทำให้ได้รู้ได้เห็นได้พูดคุยกับผู้ร้องเพลงกลางคืน สิ่งเหล่านี้จึงอาจกล่าวได้ว่าการมีประสบการณ์โดยตรงนั้นได้ช่วยลดอคติหรือมายาคติที่สังคมติดตัวให้กับผู้หญิงทำงานกลางคืนว่าพวกเขาคือ “ผู้หญิงไม่ดี” ได้ไม่มากนัก

กลยุทธ์น้องเร: ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่สังกัดค่ายเพลงนำมาใช้ต่อรองกับผู้ชายใช้บริการ (แขกที่มาเที่ยว)

เงื่อนไขอีกหนึ่งอย่างที่ทำให้ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนต้องมีการพลิกหรือมีการสวมอัตลักษณ์ความเป็นเพศชายเข้ามาในการใช้ทักษะการสื่อสารแบบเพศชาย (masculine communication skills) ซึ่งปรากฏในกรณีของผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนต้องเจอกับแขกที่มาเที่ยวพูดจาดูถูกหรือพูดจาไม่ดี ดังเช่นกรณีของน้องเรผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่สังกัดค่ายเพลง ดังนี้ ในกรณีนี้ น้องเรกล่าวว่า เป็นอีกหนึ่งเหตุการณ์ที่เธอจะจำได้ไม่เคยลืมเลยนั่นก็คือ การที่เธอต้องเจอกับสถานการณ์ที่แขกไม่พอใจที่เธอไม่ร้องเพลงตามที่เขาได้เขียนขอมา จึงทำให้แขกเขียนมาต่อว่าเธอระหว่างที่ร้องเพลงอยู่และหลังจากลงจากเวทีน้องเรก็ได้ใช้กลยุทธ์ในการสื่อสารโต้ตอบกับแขกที่มาเที่ยวซึ่งเป็นผู้ชาย โดยน้องเรได้เลือกนำกลยุทธ์การสื่อสารแบบเพศชาย (masculine communication skills) เข้ามาใช้กับตัวเองและเป็นเงื่อนไขจากการที่ถูกดูถูกหรือกดทับ “ศักดิ์ศรี” ความเป็นเพศหญิง โดยการนำกลยุทธ์แบบ “ตาต่อตา ฟันต่อฟัน” มาใช้ เมื่อน้องเรได้เดินเข้าไปหาไปพูดคุยกับแขกที่ได้เขียนมาต่อว่าเธอถึงโต๊ะที่นั่งของแขกภายในร้าน

เคยเจอเหตุการณ์ไม่ได้อยู่ที่หนึ่ง ที่เล่นที่ร้าน Yes indeed รู้สึกว่าที่ร้านเค้าให้เราทำโชว์หนึ่งโชว์เกี่ยวกับศิลปินที่เคยดังในอดีต ตอนนั้นเราทำโชว์ของดีนา คริสติน่า คือ คินนั้เล่นแต่เพลงของ ดีนา แต่แขกที่มาเค้าคงตั้งใจมาดูเราเล่น เพลงของวง Queen ซึ่งเป็นแนวประจำที่เราเล่น เค้าก็คงแบบไม่เข้าใจประมาณว่า “ก็กูจะฟังอะ” เค้าขอขึ้นมา 2-3 ครั้งได้ เราก็ไม่ได้เล่นให้ เค้าเลยเขียนขึ้นมาว่า ใช้คำไม่ค่อยดี แต่รู้ว่าเค้าอยากจะมาดูเรา แต่เค้าใช้คำไม่ค่อยดีประมาณว่า “แม่งทำไมไม่เล่นวะ อีอ้วน” อะไรประมาณนี้ เเรก็ไม่ว่าอะไรก็ร้องเสร็จ เเรก็เดินไปถามเด็กเสิร์ฟคนที่เเอบามาให้เรา ไปถามเค้าว่าเเามาจากใคร เเรก็อ้อคนนั้นหรอ เเรก็เดินเข้าไปเลย แล้วก็พูดกับเค้าว่า เออ..พี่เราเข้าไปอธิบายเค้าว่าทำไมเราถึงเล่นเพลงที่เค้าขอมาไม่ได้ พี่เข้าใจมัย สุดท้ายก็บอกเค้าว่า “เออ...พี่หนูก็เป็นผู้หญิงนะแล้วพี่เป็นผู้ชายพี่ใช้คำพูดกับผู้หญิงแบบนี้ พี่ไม่อายหรอ แต่หนูก็ดีใจนะที่พี่ตั้งใจมาดูวงหนู แสดงว่าพี่ก็ต้องชอบวงหนูแหละ แต่คราวหลัง พี่ก็แบบเป็นแฟนเพลงพี่ก็พูดกันดี ๆ หน่อยสิ (น้องเร, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2552)

ปฏิกิริยาของผู้มาใช้บริการ (นักเที่ยว)

หลังจากที่น้องเรได้เข้าไปพูดคุยว่าตนเองไม่พอใจที่แขกคนนั้นมาเขียนด่าว่าเธอ ดังนั้นเรจึงตัดสินใจที่จะเข้าไปพูดคุยด้วยตนเอง และหลังจากวันนั้นก็ปรากฏว่าแขกคนเดิมนั้น ก็

ยังคงมาทานอาหารที่ร้านดังเดิม สิ่งหนึ่งที่อาจจะทำให้แขกคนนี้มีปฏิกิริยาที่ไม่ดีกับน้องเร
เนื่องจากน้องเรกล่าวว่า “วันนั้นเค้า (แขกผู้ชายคนนั้น) เมื่อดูด้วยแหละ จึงทำตัวเป็นวัยรุ่นนักร้อง”

จากข้างต้นกล่าวได้ว่า ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนทั้ง 2 กลุ่มนั้น จำเป็นต้องนำการ
สื่อสารมาใช้ในการต่อรองและต่อสู้ทางความหมายในประเด็นต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา ดังนั้นพวกเขา
จึงต้องมีการใช้กลยุทธ์การสื่อสารต่าง ๆ มากมายเพื่อนำมาใช้ในการป้องกันตัวเองให้อยู่รอด
(tactic for survival) ในสถานการณ์ต่าง ๆ ภายใต้บริบทพื้นที่ของสังคมกลางคืน และจากการ
ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนได้สั่งสมทุนด้านต่าง ๆ เช่น ทุนวัฒนธรรม ทุนสัญลักษณ์ ทุนสังคมหรือ
เครือข่าย และทุนเศรษฐกิจ ซึ่งกล่าวได้ว่าหากผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนมีการสั่งสมทุนที่มีศักยภาพ
ที่เยอะมากเท่าไร อำนาจในการต่อรองกับบุคคลอื่น ๆ ย่อมมีมากตามไปด้วยเท่านั้น

ตารางที่ 6.7

ตารางการต่อรองของน้องเร: ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนแบบที่สังกัดค่ายเพลง

และน้องเอน: ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนแบบที่ไม่สังกัดค่ายเพลง

ถึงบุคคลต่าง ๆ ในบริบทที่ใกล้เคียง

กลยุทธ์ในการสื่อสารที่นำมาใช้			
การสื่อสารเพื่อต่อรองกับใคร	ประเด็นที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนนำมาต่อรอง	น้องเร: ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่สังกัดค่ายเพลง	น้องเอน: ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่ไม่สังกัดค่ายเพลง
การสื่อสารเพื่อต่อรองกับครอบครัว	1. ประเด็นเรื่องความปลอดภัยกับเวลากลางคืน 2. ประเด็นเรื่องสถานที่ทำงาน “ผับ” กับพื้นที่นอกบ้าน	- ใช้การสื่อสารแบบการเห็นหน้าค่าตา(face-to-face communication)กับการแนะนำเพื่อนร่วมวงให้แม่รู้จักและการที่ให้เพื่อนร่วมวงดนตรีคือพี่เอนมาอยู่ที่บ้านด้วยกัน - ให้แม่ได้ไปสัมผัสประสบการณ์โดยตรง (direct experience) ในพื้นที่ผับที่น้องเรทำงาน	- การปกปิดความจริงกับผู้เป็นพ่อแต่ให้แม่เป็น “สื่อบุคคล”ในการที่จะไปคุยกับพ่อถึงเรื่องการร้องเพลงกลางคืนของน้องเอน - ใช้การสื่อสารแบบการเห็นหน้าค่าตา(face-to-face communication)กับการแนะนำเพื่อนร่วมวงให้แม่รู้จัก - ให้แม่ได้ไปสัมผัสประสบการณ์โดยตรง(direct experience) ในพื้นที่ผับที่น้องเอนทำงาน - การใช้สื่อเทคโนโลยี “โทรศัพท์” ในการติดต่อ

ตารางที่ 6.7 (ต่อ)

กลยุทธ์ในการสื่อสารที่นำมาใช้			
การสื่อสารเพื่อต่อรองกับใคร	ประเด็นที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนนำมาต่อรอง	น้องเร: ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่สังกัดค่ายเพลง	น้องเิน: ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่ไม่สังกัดค่ายเพลง
การสื่อสารเพื่อต่อรองกับนายจ้าง	1. ประเด็นเรื่องค่าจ้าง	- กลยุทธ์ “การสั่งสมทุนวัฒนธรรมด้านการสื่อสาร” โดยทำให้แขกติดด้วยการเอ็นเตอร์เทน ทำให้มีกลุ่มแฟนคลับที่มาฟังน้องเรร้องเพลงเป็นประจำ - การนำทุนสัญลักษณ์คือการเป็นนักร้องที่มีสังกัดค่ายเพลงมาใช้ในการต่อรองโดยการที่นายจ้างมาติดต่อให้ไปเล่นที่ภายในร้านของตนด้วยตัวเอง	- กลยุทธ์ “การสั่งสมทุนวัฒนธรรมด้านการสื่อสาร” โดยทำให้แขกติดด้วยการเอ็นเตอร์เทน ทำให้มีกลุ่มแฟนคลับที่มาฟังน้องเินร้องเพลงเป็นประจำ
การสื่อสารเพื่อต่อรองกับเพื่อนร่วมวงดนตรี	1. ประเด็นเรื่องการแบ่งงานตามเพศ 2. ประเด็นเรื่องการเลือกพื้นที่และเวลาในการทำงาน	- ภายในวงไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนว่าใครทำหน้าที่อะไร - กลยุทธ์ “การอ้างเหตุผล” เรื่องสุขภาพร่างกายในการที่จะเลือกไม่ร้องเพลงในฉบับที่มีการสูบบุหรี่ภายในร้าน	- น้องเินมีการนำกลยุทธ์ “การนิ่ง” และการทำหน้าที่ในขอบเขตของตนเองให้ดีที่สุด - กลยุทธ์ “การอ้างเหตุผล” เรื่องสุขภาพเสียงร้องที่แหบลง จึงเลือกที่จะร้องเพลงในช่วงเวลาที่ไม่ใช่รอบดึกคือ 23.30-01.00น.

ตารางที่ 6.7 (ต่อ)

กลยุทธ์ในการสื่อสารที่นำมาใช้			
การสื่อสารเพื่อต่อรอง กับใคร	ประเด็นที่ผู้หญิงร้องเพลง กลางคืนนำมาต่อรอง	น้องเร: ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่สังกัด ค่ายเพลง	น้องเอิน: ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่ไม่สังกัด ค่ายเพลง
การสื่อสารเพื่อต่อรองกับผู้ ที่มาใช้บริการ (แขกที่มา เที่ยว)	1. ประเด็นเรื่องงานบริการ 2. ประเด็นเรื่องการทำงานร้อง เพลงกลางคืนของผู้หญิง	- กลยุทธ์ที่ใช้คือ “ที่เล่นที่จริง” - กลยุทธ์ที่ใช้ คือ กลยุทธ์การตีความหมายใหม่ (Redefinition) เช่น “เครื่องแต่งกายและการ แต่งกาย” หรือเรียกว่า อวัจนภาษา (Non- verbal Communication)และผู้หญิงร้องเพลง กลุ่มนี้มีการจำแนกแยกแยะ(differentiation) ตนเองออกมาจากการทำงานแบบผู้หญิงกลุ่ม อื่น ๆ ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่ ต่ำกว่า	แต่จะร้องเพลงในช่วงหัวค่ำหรือก่อนหน้าจะ เข้าช่วงเวลาทำงานรอบดึก - กลยุทธ์ที่ใช้แบบ “พบกันครึ่งทาง” - กลยุทธ์ที่ใช้ คือ กลยุทธ์การตีความหมาย ใหม่ (Redefinition) เช่น “เครื่องแต่งกาย และการแต่งกาย” หรือเรียกว่า อวัจนภาษา (Non-verbal Communication)และผู้หญิง ร้องเพลงกลุ่มนี้มีการจำแนกแยกแยะ (differentiation)ตนเองออกมาจากการ ทำงานแบบผู้หญิงกลุ่มอื่น ๆ ที่มีสถานภาพ ทางเศรษฐกิจและสังคมที่ต่ำกว่า

ตารางที่ 6.7 (ต่อ)

กลยุทธ์ในการสื่อสารที่นำมาใช้			
การสื่อสารเพื่อต่อรอง กับใคร	ประเด็นที่ผู้หญิงร้องเพลง กลางคืนนำมาต่อรอง	น้องเร: ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่สังกัด ค่ายเพลง	น้องเ็น: ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่ไม่สังกัด ค่ายเพลง
	3. ประเด็นเรื่องของการเกี่ยว พวราสี	- กลยุทธ์ที่ใช้คือ “การเลือกและวิเคราะห์ผู้รับ สาร” ที่อยากจะพูดคุยด้วยหรือไม่และนำสิ่งนี้ มาใช้เป็นกลยุทธ์ในการป้องกันตัวเองให้อยู่ รอด (tactic of survival) - การใช้กลยุทธ์แบบ “ที่เล่นที่จริง” ซึ่งเป็นกล ยุทธ์แบบผู้หญิง - การใช้การสื่อสารแบบเพศชาย(masculine communication skills)คือ กลยุทธ์แบบ “ตาต่อ ตา ฟันต่อฟัน”	- กลยุทธ์ที่ใช้คือ “การเลือกและวิเคราะห์ผู้รับ สาร” ที่อยากจะพูดคุยด้วยหรือไม่และนำสิ่ง นี้มาใช้เป็นกลยุทธ์ในการป้องกันตัวเองให้ อยู่รอด (tactic of survival)